

Aktualności

Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

PL ISSN 1899-346X

Rok XX Nr 2(78) kwiecień-czerwiec 2016

**Rektor i prorektorzy
2016-2020**

**Doktorat honoris causa
prof. Andrzej Mocek**

Dzień Otwarty Uniwersytetu Przyrodniczego

Uczestnicy brali udział w pokazach i warsztatach tematycznych. Fot. BPU

SZANOWNI PAŃSTWO

Najważniejszym wydarzeniem minionych miesięcy na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie był wybór kolegium rektorskiego na kadencję 2016–2020. Prezentujemy sylwetki rektora elekta prof. dr. hab. Zygmunta Litwińczuka oraz prorektorów: prof. dr. hab. Haliny Buczkowskiej, prorektora ds. studenckich i dydaktyki; prof. dr. hab. Zbigniewa Grądzkiego, prorektora ds. nauki, wdrożeń i współpracy międzynarodowej; prof. dr. hab. Eugeniusza Greli, prorektora ds. organizacji i rozwoju uczelni. Dokonano też wyboru władz wydziałów. Listę nowych dziekanów i prodziekanów znajdujemy w tym numerze. Sylwetki przedstawimy w następnym.

Doktorat honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie przyznano prof. dr. hab. Andrzejowi Mockowi z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, wybitnemu specjalistcie z zakresu chemii i fizykochemii gleb oraz kształtowania właściwości środowiska. Uroczystość odbyła się 2 czerwca 2016 r. Sylwetkę laureata przedstawił prorektor, prof. dr. hab. Stanisław Baran.

Badaczka z naszej Uczelni uzyskała w 2016 r. prestiżowe stypendium w programie START Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej. Dr inż. Izabela Jośko pracuje na stanowisku adiunkta w Instytucie Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin. Badania, które prowadzi, dotyczą głównie oceny losów nanomateriałów pochodzenia antropogenicznego w różnych matrycach środowiskowych oraz oddziaływania nanocząstek na organizmy żywe. Dr Jośko zajmuje się również problemami związanymi z ekotoksykologią oraz remediacją gleb przy wykorzystaniu materiałów węglowych.

O tym, że nauka może być łatwa i przyjemna przekonają nas wydarzenia XIII Lubelskiego Festiwalu Nauki, o których pisze prorektor prof. dr. hab. Andrzej Borowy, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego tej imprezy.

Ponadto w numerze znajdują Państwa prezentację nowych kierunków studiów, relacje z konferencji i informacje o sukcesach naszych sportowców.

*Monika Jaskowiak
redaktor naczelny*

DZIEKANI NA KADENCJĘ 2016–2020

WYDZIAŁ AGROBIOINŻYNIERII

Dziekan – prof. dr. hab. Krzysztof Kowalczyk; prodziekani – prof. dr. hab. Barbara Kołodziej, dr. hab. Cezary Kwiatkowski, dr. hab. Halina Lipińska, prof. nadzw. UP

WYDZIAŁ MEDYCYN WETERYNARYJNEJ

Dziekan – prof. dr. hab. Andrzej Wernicki; prodziekan – dr. hab. Iwona Puzio

WYDZIAŁ BIOLOGII I HODOWLI ZWIERZĄT

Dziekan – prof. dr. hab. Joanna Barłowska; prodziekani – dr. hab. Marek Babicz, prof. nadzw. UP; prof. dr. hab. Bożena Nowakowicz-Dębek; dr. hab. Brygida Ślaska, prof. nadzw. UP

WYDZIAŁ OGRODNICTWA

I ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU

Dziekan – prof. dr. hab. Zenia Michałojć; prodziekan – dr. hab. Bożena Denisow

WYDZIAŁ INŻYNIERII PRODUKCJI

Dziekan – prof. Andrzej Marczuk; prodziekani – prof. dr. hab. Dariusz Andrejko; dr. hab. Izabela Kuna-Broniowska

WYDZIAŁ NAUK O ŻYWNOŚCI

I BIOTECHNOLOGII

Dziekan – prof. dr. hab. Izabella Jackowska; prodziekani – prof. dr. hab. Waldemar Gustaw; dr. hab. Magdalena Polak-Berecka

Wydarzenia

- 2 Rektorzy i prorektorzy Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie 2016–2020
- 5 Doktorat honoris causa UP w Lublinie dla prof. Andrzeja Mocka
- 9 Jem kolorowo, ale zdrowo
- 12 Rekrutacja zimowa na studia drugiego stopnia
- 13 Laureatka stypendium FNP
- 15 Nauka źródłem inspiracji
- 20 Prezentacja oferty kształcenia
- 21 Zakątki Lublina w projektach studentów
- 24 Wiedza i umiejętności rolnicze
- 25 W poszukiwaniu uniwersyteckich szans rekrutacyjnych
- 25 Drewniany skarb

Dydaktyka

- 8 Nowy kierunek studiów – bezpieczeństwo i certyfikacja żywności
- 9 Nowy kierunek studiów – dietetyka

Biblioteka

- 14 Baza IBUK Libra

Wokół Nauki

- 16 Niewykorzystane możliwości stoniecznika bulwiastego
- 17 Król drzew

Konferencje

- 18 Jabłkowe problemy – sposoby rozwiązania
- 19 Jagodowe trendy
- 22 Studenckie i doktoranckie konferencje naukowe
- 23 Problemy technologii produkcji roślinnej, zwierzęcej i żywności

Hobby Pasje

- 27 Przemijanie – malarstwo Bożeny Przywary

Jawor

- 32 Jawor w krainie Muminków

Sport

- 30 Akademickie Mistrzostwa Polski
Medale w ergometrze wiosłarskim
Wyzwanie w judo

Pro memoria

- 31 Ryszard Siwito

Duszpasterstwo

- 32 Papieża Franciszka posynodalna Adhortacja Apostolska *Amoris Laetitia*

Fotografia na I s. okładki
Elżbieta Rubiec

Rektor i prorektorzy Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie 2016–2020

Prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk Rektor

Urodził się w 1950 r. w miejscowości Iłowiec (gm. Skierbieszów, pow. Zamość). Szkołę podstawową i średnią (ILO im. Jana Zamojskiego) ukończył w Zamościu. W 1967 r. podjął studia na Wydziale Zootechnicznym, które ukończył z wyróżnieniem w czerwcu 1972 r. Pracę zawodową w Zakładzie Hodowli Bydła rozpoczął 1 października 1971 r., jeszcze jako student V roku. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1976 r. Habilitował się w roku 1981 na Wydz. Zootechnicznym ART w Olsztynie, a praca habilitacyjna została wyróżniona nagrodą Ministra Nauki. Z dniem 1 stycznia 1983 r. został mianowany na stanowisko docenta. Tytuł naukowy profesora nadzw. nauk rolniczych uzyskał 15 maja 1990 r., a 1 maja 1995 r. został mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego.

Uchwałą Senatu Akademii Podlaskiej w Siedlcach z dnia 27 lutego 2008 r. został wyróżniony godnością doktora honoris causa. Senat Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie uchwałą z dnia 30 listopada 2012 r. obdarzył go również tym zaszczytnym tytułem za „całokształt badań dotyczących mlecznego i mięsnego użytkowania bydła oraz ochronę zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich, a w szczególności restytucję rasy białogrzbiętej w Polsce”.

Należy do czołowych specjalistów z zakresu hodowli bydła w kraju, jest również ceniony za granicą. Ma na swoim koncie bogaty i uznany dorobek autorski i współautorski. Opublikował ponad 650 różnych pozycji, w tym ponad 300 oryginalnych prac twórczych i 30 monografii i podręczników. Ponad 60 prac ukazało się w uznanych czasopiśmie z listy JCR (o IF od 0,510 do 5,053).

Jest współautorem 12 pozycji dydaktycznych, m.in. podręczników akademickich: *Surówce zwierzęce – ocena i wykorzystanie* (2004), *Hodowla i użytkowanie bydła* (2005), *Ochrona zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich i dziko żyjących* (2011), *Towaroznawstwo surowców i produktów zwierzęcych z podstawami przetwórstwa* (2012), *Metody oceny towaroznawczej surowców i produktów zwierzęcych* (2012) i współautorem 3 rozdziałów w wydanych za granicą książkach: *Milk protein* (red. Walter Hurley, 2012) i *Dairy cows: reproduction nutritional management and diseases* (red. Ricardo Mendes, 2013).

Za cykl prac nad doskonaleniem bydła w kierunku mlecznym, wyróżniony został w 1985 roku nagrodą zespołową Ministra Nauki i Stopnia.

Ważnym osiągnięciem jest restytucja i ochrona zasobów genetycznych rodzimej rasy bydła – białogrzbiętów na podstawie programu opracowanego w 2002 r. dla Ministerstwa Rolnictwa. Za osiągnięcia te został wyróżniony w 2007 prestiżowym Medalem im. Profesora Tadeusza Vetulaniego. Kierował 14 projektami badawczymi (KBN, MNiSzW, NCN, NCBiR). W 1995 roku odbył staż naukowy na Uniwersytecie Tennessee (USA), a wyniki swoich badań prezentował na wielu sympozjach i kongresach międzynarodowych.

W latach 1986–1990 pełnił obowiązki prodziekana ds. studenckich na Wydz. Zootechnicznym, a w 1990 r. został wybrany na dziekana, którą to funkcję pełnił do 1996 r. Za jego kadencji powołano na Wydziale drugi kierunek kształcenia tzn. ochronę środowiska (w 1992 r.), a na podstawowym kierunku – zootechnice uruchomiono (w 1995 r.) trzy specjalności: hodowla koni i jeździectwo, hodowle amatorskie, ocena i wykorzystanie surowców zwierzęcych. Był głównym inicjatorem i autorem programu kierunku studiów I^o – bezpieczeństwo żywności i II° – bezpieczeństwo i certyfikacja żywności. Pełni tam funkcję Lidera.

Pod jego kierunkiem wykonano ponad 280 prac magisterskich (z tego 56 w Akademii Podlaskiej w Siedlcach w latach 1992–2002) i ponad 70 prac inżynierskich. Przez 15 lat (1975–1990) był opiekunem Sekcji Hodowli Bydła, a przez 4 lata całego Studenckiego Koła Naukowego Zootechników. Rada Naczelna ZSP w 1986 r. przyznała mu medal „Za zasługi dla Studenckiego Ruchu Naukowego”. Otrzymał też indywidualną Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej (w 1988). Jest promotorem 4 doktoratów honoris causa, 9 jego wychowanków zrealizowało przewody habilitacyjne (z tego 3 osoby uzyskały już tytuł profesora), jest promotorem 17 zakończonych

przewodów doktorskich. Opracował ponad 190 recenzji związanych z rozwojem kadry naukowej, w tym 2 na tytuł doktora honoris causa, 89 dla Centralnej Komisji, 18 na tytuł profesora oraz stanowisko profesora zwyczajnego i nadzwyczajnego, 31 na stopień doktora habilitowanego, 37 prac doktorskich, przewodniczył w 18 komisjach w postępowaniu habilitacyjnym (wg nowej ustawy). Wykonał recenzje ponad 100 projektów badawczych.

Z działalności organizacyjnej wymienić należy:

- na Uczelni: kierowanie Katedrą Hodowli i Ochrony Zasobów Genetycznych Bydła (od 1995 r.); czł. Senatu przez 7 kadencji (od 1990 do 2012); przewodniczenie Senackiej Komisji ds. Statutu i Organizacji Uczelni (2008–2012);

- w instytucjach i towarzystwach naukowych: prezes Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (2007–2013); Europejska Federacja Zootechniczna – koordynator Komisji Cattle Production (1996–2001); czł. Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych przez 6 kadencji (od 1997 r. –); wiceprzew. Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN (2003–2010); przew. Komisji Rolnictwa i Weterynarii Oddziału PAN w Lublinie (od 2014 r.); czł. Rady Naukowej Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu (od 1992), czł. zespołu ekspertów do oceny projektów badawczych;

- w redakcjach czasopism: redaktor Wydziału II (Biologia) *Folia Societatis Scientiarum Lublinensis* (1992–1999); redaktor nacz. *Roczników Naukowych PTZ* (od 2005 r.), *Przegląd Hodowlany* – przew. Rady Programowej (2002–2008);

- we współpracy z otoczeniem: wiceprezes Lubelskiego Związku Hodowców Bydła i Producentów Mleka (2005–2015); czł. Zespołu Doradczego Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi ds.

■ Prof. Zygmunt Litwińczuk, rektor elekt w otoczeniu pracowników i studentów. Fot. BPU

ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich (od 2011 r.); wiceprzew. (1998–2002) i przew. Rady Powiatu w Lublinie (2002–2006);

Otrzymał 4 nagrody Ministra (dwie zespołowe I° i dwie indywidualne III°); Srebrny (1988) i Złoty Krzyż Zasługi (1996); Medal KEN (1993); Medal Akademii Podlaskiej w Siedlcach (1999); Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (2001); Medal 50-lecia AR w Lublinie (2003); Honorowa Odznaka „Zasłużony dla Rolnictwa” (2008); Honorowa Odznaka „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego” (2008); Medal Pamiątkowy Województwa Lubelskiego, „Za szczególne zasługi dla rozwoju Województwa Lubelskiego” (2009); Odznaka „Zasłużony dla Spółdzielczości Mleczarskiej” (2010); Złota Honorowa Odznaka Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka (2011); Medal 60-lecia Instytutu Zootechniki (2010); Medal 60-lecia Uniw. Rolniczego w Krakowie (2013).

Prof. dr hab. Halina Buczkowska prorektor ds. studenckich i dydaktyki

Absolwentka Wydziału Ogrodniczego AR w Lublinie (1976 r.). Stopień naukowy dr nauk rolniczych uzyskała w roku 1983, a dr hab. nauk rolniczych w dyscyplinie ogrodnictwo, w specjalności warzywnictwo w 1997. W 2001 r. została awansowana na stanowisko profesora nadzw. AR w Lublinie. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych otrzymała z rąk Prezydenta RP w 2003 r.

Zakres badań naukowych prof. Haliny Buczkowskiej obejmuje zagadnienia agrotechniki i składu chemicznego wielu gatunków roślin warzywnych i zielarskich (papryka słodka i ostra, bakłażan, rabarbar, dynia, białuń, rabarbar, karczoch, rzewień) w uprawie polowej oraz w pomieszczeniach bez ogrzewania.

Za cykl badań nad technologią uprawy papryki słodkiej została wyróżniona nagrodą zespołową II stopnia Ministra Nauki. Interesujące z punktu widzenia gospodarczego są również prace nad

papryką ostrą, której owoce są ważnym surowcem dla przemysłu farmaceutycznego.

Dorobek naukowy pani profesor obejmuje ogółem 167 publikacji samodzielnych lub w współautorstwie, w tym 78 oryginalnych prac twórczych, 1 patent, 4 rozdziały w 3 podręcznikach akademickich o zasięgu ogólnopolskim. Swoje badania naukowe realizowała w ramach projektów badawczych KBN, we współpracy z SGGW w Warszawie oraz UR w Krakowie, a także z ośrodkami i placówkami hodowli roślin.

Osiągnięcia w zakresie kształcenia kadr obejmują: promotorstwo w 2 zakończonych przewodach doktorskich, 7 recenzji rozpraw doktorskich, opracowanie 2 recenzji na tytuł naukowy profesora oraz 2 recenzje na stopień dr hab.

Profesor była również recenzentem grantów KBN oraz wielu prac naukowych do publikacji w prestiżowych czasopismach. Pod jej kierunkiem 55 studentów wykonało prace magisterskie, a 14 prace inżynierskie.

Jest nauczycielem akademickim o dużym doświadczeniu. Realizuje wszystkie formy zajęć dydaktycznych na kierunkach ogrodnictwo oraz zielarstwo i terapie roślinne. Legitymuje się opracowaniami autorskimi 6 modułów, które aktualnie są realizowane na tych kierunkach. Wielokrotnie pełniła funkcję opiekuna praktyk studenckich. Wyjeżdżała także ze studentami naszego Uniwersytetu na praktyki zawodowe do Niemiec, gdzie była odpowiedzialna za poziom merytoryczny kształcenia praktycznego oraz warunki socjalno-bytowe studentów.

W latach 2008–2012 pełniła funkcję prodziekana i kierownika studiów doktoranckich na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu. Uczestniczyła w tym czasie w przygotowaniu raportów samoceny kierunków ogrodnictwo i architektura krajobrazu dla PKA. Aktywnie pracowała nad przygotowaniem programu kształcenia dla I i II stopnia na kierunku ogrodnictwo zgodnie z wymaganiami wynikającymi z Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego.

W kadencji 2012–2016 jest członkiem Senatu UP w Lublinie. Uczestniczy w pracy Uczelnia-

nej Komisji ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia i przewodniczy Zespołowi ds. Oceny Jakości Kształcenia. W tym okresie oferta dydaktyczna naszego Uniwersytetu wzbogaciła się o 17 nowych kierunków studiów oraz 14 kierunków studiów podyplomowych. Komisja uaktualniła wzory ankiet dotyczących oceny programu kształcenia, organizacji i warunków studiów, oceny nauczycieli i innych grup pracowniczych. Przewodniczy także Wydziałowej Komisji ds. Kadr i jest członkiem Senackiej Komisji ds. Kadr.

Profesor Halina Buczkowska została wyróżniona Honorową Odznaką Zasłużony dla AR w Lublinie jeszcze jako studentka – laureatka Konkursu Kopernikowskiego. Za całokształt działalności dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej otrzymała Medal Komisji Edukacji Narodowej oraz Srebrny Krzyż Zasługi, a także 11 nagród indywidualnych i 1 zespołową JM Rektora UP w Lublinie.

Jest członkiem Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych (od roku 2015 wiceprezes zarządu głównego). W latach 2011–2015, jako członek z wyboru, reprezentowała nauki ogrodnicze w Komitecie Nauk Ogrodniczych PAN.

Prof. dr hab. Eugeniusz R. Grela prorektor ds. organizacji i rozwoju uczelni

Urodził się w 1952 r. na ziemi zamojskiej. Absolwent Wydziału Zootechnicznego AR w Lublinie (1977 r.), zatrudniony w Instytucie Żywności Zwierząt od 1976 r. W 1982 r. uzyskał stopień doktora, a w 1990 r. doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki. Tytuł profesora otrzymał w 1996 r. Od roku 2001 jest zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego.

W latach 1996–2002 był prodziekanem Wydziału, a od 1995 r. dyrektor Instytutu Żywności Zwierząt, obecnie z jego inicjatywy Instytutu Żywności Zwierząt i Bromatologii. Utworzył w Instytucie funkcjonujący od 2005 r. Zakład Bromatologii i Fizjologii Żywności, którego był kierownikiem.

Od 2008 r. przez 2 kadencje dziekan Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt UP w Lublinie. Za jego kadencji powołano na Wydziale 6 kierunków studiów.

Członek KNZ PAN, wybrany obecnie na 5 kadencję (KNZiA PAN). Członek Rady Naukowej w Instytucie Zootechniki-PIB w Baliarach (2008–2012) oraz Instytutu Fizjologii i Żywności Zwierząt PAN w Jabłonie (od 2012 r.). Członek rady naukowej czasopisma Medycyna Weterynaryjna oraz Trzoda Chlewna.

Odbył kilka staży naukowych, m.in. w uniwersytecie w Mesynie we Włoszech (1986 – 1 miesiąc), w Narodowym Instytucie produkcji Zwierzęcej w Foulum, w Danii (1989 – 3 miesiące – stypendium Ministerstwa Edukacji Narodowej Danii). Na przełomie lat 1992/1993 (10 miesięcy) był beneficjentem prestiżowego na świe-

■ Prorektorzy od lewej: Eugeniusz Grela, Halina Buczkowska, Zbigniew Grądzki. Fot. BPU

cie stypendium fundacji Alexandra von Humboldta w uniwersytecie w Getyndze (Niemcy).

Autor bądź współautor 385 publikacji, w tym 249 oryginalnych prac i 7 podręczników, w tym 2 w języku obcym (angielskim, 2006 i niemieckim, 2016) oraz norm i zaleceń dla żywienia świń (2014 i 2015). Współautor jednego patentu. Kierownik 5 projektów badawczych z KBN/MNiSW/NCBiR, 3 z MRiRW oraz jednego zamawianego z zakresu ochrony środowiska. Cytowania: 383, IF = 30,7, indeks H = 10. Publikuje w uznanych czasopismach naukowych, a przez ostatnie 2 lata osiągał średnio rocznie około 200 pkt wg punktacji czasopism MNiSW. Współpracuje z otoczeniem gospodarczym, w tym ośrodkami doradztwa rolniczego, firmami paszowymi i fermami trzody chlewnej.

Wypromował trzynastu doktorów, w tym 1 z Cypru (2006 r.), jednego dr honoris causa (prof. Dorota Jamroz), 186 magistrantów oraz 46 inżynierów lub licencjatów. Był recenzentem 21 rozpraw doktorskich, 34 w sprawie nadania stopnia dr hab. oraz 15 w sprawie nadania tytułu profesora.

Jego zainteresowania naukowe skupiają się na fizjologii żywienia zwierząt, głównie świń, produkcji pasz, wykorzystania dodatków paszowych oraz produkcji żywności i suplementów diety.

Wyróżniony Medalem KEN oraz Złotym Krzyżem Zasługi.

Prof. dr hab. Zbigniew Grądzki prorektor ds. nauki, wdrożeń i współpracy międzynarodowej

Urodził się w 1955 r. w Lublinie. Tutaj ukończył szkołę podstawową i średnią (VII Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej). W czerwcu 1981 r. ukończył z wynikiem bardzo dobrym studia na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej w Lublinie, uzyskując tytuł zawodowy lekarza weterynarii. Jako student V roku w kwietniu 1981 r. został zatrudniony w Klinice Chorób Zakaźnych Zwierząt Instytutu Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych Wydz. Wet. AR w Lublinie na stanowisku pomocy technicznej. Od 1 października 1981 r., podjął pracę w Klinice Chorób Zakaźnych Zwierząt Wydz. Weterynaryjnego AR na stanowisku asystenta-stażysty. W 1990 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych, specjalność – epizootologia. W 1998 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych, specjalność – epizootologia. W 2002 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzw. AR w Lublinie. 18 stycznia 2005 r. został mu nadany tytuł naukowy profesora nauk weterynaryjnych przez Prezydenta RP. 1 marca 2008 r. mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego i na tym stanowisku pracuje do chwili obecnej.

W trakcie pracy zawodowej odbył liczne krótkoterminowe staże naukowe oraz kursy

i szkolenia w renomowanych zagranicznych i krajowych ośrodkach naukowych, m.in. w Instytucie Weterynaryjnym (Brno, Czechy), National Animal Disease Center (Ames, Iowa, USA), University of Veterinary Medicine (Wiedeń, Austria), Faculty of Veterinary Medicine, University of Helsinki (Finlandia), Ecole Nationale Veterinaire (Lyon, Francja), Stiftung Tierärztliche Hochschule (Hanower, Niemcy) oraz w Uniw. Medycznym w Poznaniu, Politechnice Gdańskiej, Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – PIB w Puławach i SGGW w Warszawie.

Brał udział w realizacji 5 projektów badawczych finansowanych przez MNiSW, pełniąc funkcję kierownika projektu lub głównego wykonawcy. Ponadto, brał udział w realizacji 2 programów międzynarodowych finansowanych z funduszy UE. W latach 2012–2014 uczestniczył w międzynarodowym programie dydaktyczno-naukowym „Use of virtual problems/virtual patients in veterinary basic sciences”, realizowanym we współpracy z uniwersytetami w Hanowerze, Budapeszcie i Monachium, finansowanym z programu Erasmus.

Jego zainteresowania i osiągnięcia naukowe dotyczą etiopatogenezy, epizootologii, immunoprofilaktyki oraz immunoterapii chorób zakaźnych zwierząt, modulacji reakcji immunologicznych ustroju, doskonalenia metod serologicznego rozpoznawania chorób zakaźnych oraz wykorzystania metod biologii molekularnej i inżynierii genetycznej w diagnostyce chorób o etiologii wirusowej, bakteryjnej i grzybiczej. Prowadzi badania epidemiologiczne dotyczące występowania i szerzenia się wybranych chorób zakaźnych zwierząt oraz czynników je wywołujących. Zajmuje się także patologią okresu wychowu źrebiąt, zwłaszcza możliwościami wczesnego rozpoznawania zapalenia płuc na tle zakażenia *Rhodococcus equi*.

Był promotorem 4 zakończonych przewodów doktorskich. Aktualnie pełni funkcję opiekuna naukowego w jednym wszczętym przewodzie doktorskim oraz sprawuje opiekę nad doktorantką stacjonarnych studiów doktoranckich.

Jest autorem lub współautorem 150 opracowań naukowych, w tym 71 prac oryginalnych, 33 artykułów przeglądowych, 37 referatów i doniesień kongresowych, 6 ekspertyz klinicznych oraz 3 podręczników akademickich. Większość publikacji oryginalnych ukazywała się w renomowanych czasopismach zagranicznych i krajowych o wysokim współczynniku wpływu (Impact Factor). Opracował wiele recenzji dotyczących rozwoju kadry naukowej, w tym 4 na tytuł profesora, 6 na stopień doktora habilitowanego oraz 11 na stopień doktora. Opracował 3 recenzje wydawnicze krajowych podręczników akademickich. Był promotorem jednego doktoratu honoris causa. Jest autorem licznych recenzji prac oryginalnych i artykułów przeglądowych publikowanych w krajowych i zagranicznych czasopismach naukowych. Opracował także ponad 90 recenzji projektów badawczych finan-

sowanych przez KBN oraz MNiSW oraz 10 recenzji projektów zakończonych.

W ramach działalności dydaktycznej prowadzi wykłady i ćwiczenia dla studentów II i IV roku Wydz. Medycyny Weterynaryjnej z przedmiotów Pierwsza pomoc, Epidemiologia weterynaryjna i Choroby koni oraz dla studentów I i II roku Wydz. Nauk o Żywności i Biotechnologii, kier. dietetyka z przedmiotu Kwalifikowana pierwsza pomoc. Odpowiada także za realizację i zaliczanie stażów klinicznych przez studentów V i VI roku WMW w ramach przedmiotu choroby koni. W kadencji 1999–2002 przewodniczący Wydz. Komisji Dydaktyczno-Programowej.

Od 1981 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych. W latach 1999–2005 członek Zarządu Głównego PTNW oraz członek Komisji Rewizyjnej ZG PTNW. W latach 2002–2008 wiceprzew. Oddz. Lubelskiego PTNW, a w latach 2008–2016 przewodniczący Zarządu Oddz. Lubelskiego PTNW.

W latach 2002–2008 prodziekan WMW ds. studenckich i dydaktyki. W latach 2008–2016 członek Senatu UP w Lublinie oraz przewodniczący Senackiej Komisji ds. Kadr. Od 1998 r. współpracuje z Weterynaryjnym Centrum Kształcenia Podyplomowego przy PIW-BIP w Puławach jako kierownik Lubelsko-Puławskiego Studium Specjalizacyjnego z dziedziny epizootologii i administracji weterynaryjnej. Członek krajowej Komisji ds. Specjalizacji Lekarzy Weterynarii (2004–2008 sekretarza KSLW). Od roku 2004 Krajowy Kierownik Specjalizacji z dziedziny epizootologii i administracji weterynaryjnej.

W 1997 r. na podstawie uchwały Komisji ds. Specjalizacji Lekarzy Wet. uzyskał tytuł specjalisty w dziedzinie epizootologii i administracji weterynaryjnej. Członek Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN (2012–2016 wiceprzew. KNW PAN). W latach 2008–2012 czł. Rady Naukowej PIW PIB w Puławach. 1 sierpnia 2014 r. decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi został powołany na członka Rady Sanitarno-Epizootycznej, organu doradczo-opiniotawczego Głównego Lekarza Weterynarii, natomiast Rada powierzyła mu funkcję sekretarza. Członek rady programowej krajowych czasopism weterynaryjnych, Polish Journal of Veterinary Sciences, Medycyna Weterynaryjna i Życie Weterynaryjne.

Odnaczony Medalem KEN, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Złotym Za Długoletnią Służbę, Odznaką Honorową Zasłużony dla Rolnictwa oraz Odznaką Honorową AR w Lublinie. Kilkakrotnie wyróżniany był za działalność naukową i organizacyjną, m.in. Doroczną Nagrodą Naukową Zarządu Głównego PTNW za pracę oryginalną, Nagrodą I stopnia JM Rektora AR w Lublinie za pracę habilitacyjną oraz Nagrodą II stopnia JM Rektora AR w Lublinie za działalność organizacyjną. W 2015 r. za wybitne osiągnięcia dydaktyczne uzyskał zespołową nagrodę MNiSW. Członek Lubelskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej. ■

Doktorat honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dla prof. dr. hab. Andrzeja Mocka

Laudacja wygłoszona przez prof. dr. hab. Stanisława Barana dnia 2 czerwca 2016 r.

Magnificencje Rektorzy,
Wysoki Senacie,
Dostojny i Czcigodny Doktorze Honorowy,
Szanowni Goście i Pracownicy Uczelni
Drodzy Studenci

Do chlubnych i zaszczytnych tradycji ośrodków akademickich należy wyróżnianie wybitnych uczonych najwyższą godnością akademicką – tytułem doktora honoris causa. Jest to wielkie święto dla Uczelni. Z okazji tej uroczystości, realizując wolę Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie i Rady Wydziału Agrobiotechnologii, przypadam mi wielki zaszczyt i honor przedstawić sylwetkę pana prof. dra hab. Andrzeja Mocka, wybitnego uczonego z zakresu badań gleboznawczo-środowiskowych, człowieka wielkiego umysłu, wybitnego nauczyciela akademickiego i wychowawcy licznych kadr naukowych, człowieka skromnego i niezwykle życzliwego ludziom.

Prof. dr hab. Andrzej Mocek urodził się 11 maja 1947 r. w Wolsztynie, woj. wielkopolskie. W roku 1965 rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu. Po obronie pracy magisterskiej „Geneza i właściwości gleb powiatu nowotomyskiego”, uzyskał w roku 1970 tytuł zawodowy magistra inżyniera rolnictwa.

W tym samym roku rozpoczął pracę w WSR w Poznaniu, Katedrze Gleboznawstwa na etacie stażysty, a następnie asystenta. Po obronie w roku 1976 pracy doktorskiej „Gleby otuliny Słowińskiego Parku Narodowego”, wykonanej pod kier. prof. dr hab. Wojciecha Dziecińskiego, uzyskał stopień doktora nauk przyrodniczych i został zatrudniony na etacie adiunkta. W roku 1989 na podstawie dorobku i rozprawy habilitacyjnej „Możliwości racjonalnego zagospodarowania gleb chemicznie skażonych w przemysłowych strefach ochrony sanitarnej” uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie agronomii. W latach 1990–1991 był zatrudniony na stanowisku docenta, a następnie profesora nadzwyczajnego. W 1999 r. uzyskał tytuł profesora nauk rolniczych. Od 2001 r. pracuje na stanowisku profesora zwyczajnego.

Od 1994 r. kieruje z dużym sukcesem Katedrą Gleboznawstwa i Ochrony Gruntów oraz Zakładem Chemii i Ochrony Środowiska Glebowego, Uniw. Przyrodniczego w Poznaniu.

Profesor Andrzej Mocek zajmuje wyjątkową pozycję w polskiej i światowej nauce o środowisku glebowym. Jest autorytetem w zakresie badań gleboznawczo-środowiskowych nad procesami fizycznymi, fizykochemicznymi i chemicznymi zachodzącymi w ekosystemach rolniczych, przyrodniczych i antropogenicznych. Jego wkład w rozwój nauki znakomicie określa

motto: „tak wiele i tak wielu zawdzięcza tak niemu”. To dzięki aktywności naukowej i organizatorskiej Profesora, Katedra Gleboznawstwa i Ochrony Gruntów UP w Poznaniu w dużej mierze zawdzięcza dynamiczny rozwój i obecny wizerunek naukowo-badawczy. Wymownym tego przykładem jest rozwój naukowy jej pracowników: 4 osoby uzyskało tytuł profesora, 4 doktora habilitowanego i 8 stopień doktora. Działania te miały również istotny wpływ na rozwój innych ośrodków naukowych w Polsce i za granicą.

Profesor Andrzej Mocek jest także wybitnym specjalistą z zakresu chemii i fizykochemii gleb, kształtowania właściwości środowiska glebowego oraz racjonalnego jego użytkowania. Całą jego karierę naukową można określić jako: wielką i piękną. Myślą przewodnią Profesora i szkoły którą stworzył, było słuzenie polskiemu rolnictwu i środowisku. Jego prace prezentują oryginalne osiągnięcia naukowe i wniosły znaczący wkład do nauki o środowisku glebowym.

Wieloaspektowa, a zarazem wyraźnie wyprofilowana działalność naukowa prof. Andrzeja Mocka uczyniły z niego uznanego eksperta w naukowych i aplikacyjnych zagadnieniach dotyczących racjonalnej gospodarki glebą, a także oceną i kształtowaniem jej właściwości w warunkach użytkowania rolniczego oraz na terenach objętych wpływem wieloczynnikowych presji antropogenicznych.

Prace te nie tylko przyczyniły się do oceny skali degradacji chemicznej gleb, ale dały podstawę do opracowania innowacyjnych sposobów ich rekultywacji i zagospodarowania, w tym z wykorzystaniem roślin energetycznych. Do unikalnych należą innowacyjne badania nad oceną wpływu odkrywkowego górnictwa węgla bru-

natnego na przekształcenia geotechniczne i hydrologiczne gleb oraz ich produktywność na obszarach rolniczych w strefie oddziaływania kopalń.

Badania te, co jest godne podkreślenia, realizowane były w ramach 7 grantów KBN, MNiSW, NCN, a także w wyniku współpracy z zakładami przemysłowymi, szczególnie z Kopalnią Węgla Brunatnego Konin. Dzięki ich realizacji znacząco została poszerzona wiedza o antropogenicznych skutkach oddziaływania różnych zakładów przemysłowych na środowisko i sposobach skutecznej jego rekultywacji.

Za „wybitny wkład w rozwój gleboznawstwa i ochrony środowiska przyrodniczego”, prof. Andrzej Mocek został odznaczony najwyższym odznaczeniem Wydziału Nauk Biologicznych i Rolniczych Polskiej Akademii Nauk – Medalem Michała Oczapowskiego.

Dorobek naukowy prof. Andrzeja Mocka jest bogaty. Stanowi go ponad 350 prac, w tym: 140 oryginalnych prac twórczych opublikowanych w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym, 180 prac eksperckich z zakresu ochrony środowiska i geotechniki zastosowanych w praktyce i 9 podręczników i skryptów.

Prace opublikowane zostały w renomowanych czasopiśmie naukowych, a ich wartości poznawcze i aplikacyjne są znane i uznane w Polsce i poza jej granicami. Podkreślić należy, że podręcznik „Geneza, analiza i klasyfikacja gleb” został w 2001 r. wyróżniony zespołową nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a monografia „Problemy odwodnieniowej degradacji gleb uprawnych w rejonie kopalnictwa odkrywkowego na Niżu Środkowopolskim”, zespołową nagrodą Ministra Środowiska.

Od lewej: prof. Krzysztof Kowalczyk, rektor Marian Wesotowski, dr h.c. Andrzej Mocek, prof. Stanisław Baran. Fot. BPU

Wyrazem aktywności wydawniczej prof. Andrzeja Mocka jest redakcja naukowa najnowszo podręcznika akademickiego „Gleboznawstwo”, wydanego w roku 2015 przez PWN w Warszawie.

Na tle bogatego dorobku naukowego prof. Andrzeja Mocka, uwydatnia się również jego aktywność w upowszechnianiu wiedzy. Uczestniczył w kilkudziesięciu konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych z prezentacją referatów i posterów, ale także jako ich współorganizator. Wielki autorytet i uznane kompetencje naukowe Profesora powodowały, że był często zapraszany do komitetów naukowych konferencji i prowadzenia sesji naukowych. Wystąpienia Profesora na konferencjach międzynarodowych i Kongresach Europejskiego Towarzystwa Ochrony Gleb (ESSC) dały podstawę do zbudowania dobrej pozycji polskiego gleboznawstwa w europejskiej i światowej nauce o glebie.

Prof. Andrzej Mocek wydatnie przyczynił się do rozwoju nauki poprzez kształtowanie poziomu naukowego realizowanych badań: był opiniodawcą ponad 220 wniosków o granty KBN/NCBiR/ i NCN oraz jako ekspert uczestniczył w latach 2009–2015 w 9 konkursach panelowych. Wykonał także recenzje kilkunastu sprawozdań merytorycznych grantów.

Prof. Andrzej Mocek posiada ogromne zasługi w kształceniu kadr. Wykonał ponad 100 recenzji prac awansowych: doktorskich, habilitacyjnych oraz na tytuł profesora. W ostatnich dwóch latach przewodniczył 12 postępowaniom habilitacyjnym. Był także promotorem trzech zakończonych przewodów doktorskich, jednego doktoratu honoris causa oraz ponad 80 prac dyplomowych (magisterskich i inżynierskich). W działaniach tych był wymagającym i jednocześnie życzliwym, a Jego myślą przewodnią były słowa wypowiedziane przez wybitnego literata Oświecenia: „takie będą Rzeczpospolite, jakie ich młodzieży chowanie”.

Bogata działalność organizatorska prof. Andrzeja Mocka dobrze służy nauce polskiej, przyczyniając się do podnoszenia jej autorytetu w Polsce i poza jej granicami. Wyrazem tego są pełnione przez niego odpowiedzialne funkcje, z których najważniejsze to: dziekan Wydziału Rolniczego w latach 2002–2008; kierownik Katedry Gleboznawstwa i Ochrony Gruntów UP w Poznaniu – od 1994 r.; kierownik Zakładu Chemii i Ochrony Środowiska Glebowego – od 1994 r.; rzeczoznawca Ministra Środowiska – od 1993 r.; członek Międzynarodowej Unii Towarzystw Gleboznawczych (IUSS) – od 1990 r.; członek Europejskiego Towarzystwa Ochrony Gleb (ESSC) – od 1994 r.; członek Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego – od 1995 r.; ekspert Polskiego Komitetu Normalizacyjnego – od 1995 r.; wiceprezes Zarządu Głównego PTG – od 1997 r.; członek Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów – od 2007 r.; ekspert Polskiej Komisji Akredytacyjnej – od 2009 r.; Przewodniczący KGiChR PAN w latach: 2011–2014; członek Komitetu Nauk Agronomicznych przy Wydziale II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN – od 2016. A w działalności wydawniczej jako: członek Komitetu Redakcyjnego i redaktor Działu Rolnictwo w czasopiśmie Nauka Przyroda Technologie – od 1990 r.; członek Komitetu Redakcyjnego czasopisma Annual of Soil Science – od 1999 r.; wieloletni członek Komitetu Redakcyjnego, a od 2011 r. przewodniczący Komitetu Redakcyjnego czasopisma Polish Journal of Soil Science, wydawanego przez PAN, a od 2011 r. przez UMCS w Lublinie.

Za wybitne osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizatorskie prof. Andrzej Mocek otrzymał ponad dwadzieścia nagród Rektora UP w Poznaniu oraz szereg odznaczeń państwowych i uczelnianych: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski; Złoty Krzyż Zasługi; Medal Komisji Edukacji Narodowej; Złota Odznaka

Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego; szereg medali okolicznościowych przyznawanych przez uniwersytety przyrodnicze w Polsce oraz Uniwersytet Rolniczy w Krakowie i Akademię Podlaską w Siedlcach.

Pana prof. Andrzeja Mocka poznałem osobiście w 1976 r. Jestem dumny, że dane mi było zaprzyjaźnić się z człowiekiem niezwykle pod względem osiągnięć naukowych, ale także osobą serdeczną i wyjątkowo życzliwą dla wszystkich.

Od tego roku datuje się współpraca prof. Andrzeja Mocka z UP w Lublinie i Wydziałem Agrobioinżynierii. Była ona niezwykle owocna i realizowana w różnych aspektach:

- poprzez uczestnictwo we wszystkich obchodach jubileuszowych naszej Uczelni oraz licznych konferencjach i sympozjach naukowych;

- jako ekspert Polskiej Komisji Akredytacyjnej oceniał działalność Wydziału Agrobioinżynierii w Lublinie i Wydziału Rolniczego w Zamostcu;

- jako recenzent odegrał istotną rolę w kształceniu kadr naszej uczelni, będąc wymagającym, jednocześnie życzliwym recenzentem: 4 prac doktorskich; 5 wniosków habilitacyjnych; 6 wniosków na tytuł profesora oraz dla Lubelskiego Ośrodka Naukowego; 3 wniosków habilitacyjnych i 5 na tytuł profesora;

- poprzez prezentację wymagań i procedur awansowych pracowników naukowych na posiedzeniach Rady Wydziału Agrobioinżynierii w latach 2008–2012.

- wspólne m.in. z pracownikami Wydziału Agrobioinżynierii, opracowanie i opublikowanie nowoczesnego podręcznika pt. „Gleboznawstwo”;

- poprzez ścisłą współpracę z ośrodkami naukowymi Lublina: Instytutem Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN-PIB i Zakładem Gleboznawstwa i Ochrony Gleb UMCS w Lublinie.

Wielce Szanowny Doktorze Honoris Causa

Pragnę w imieniu własnym oraz całej społeczności Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie serdecznie podziękować Panu Profesorowi za wszystkie pańskie działania, które przyczyniły się do dynamicznego rozwoju naszej uczelni. Jesteśmy dumni i zaszczytzeni, że uczelnia nasza zapisała na trwałe w annałach swojej historii nazwisko wielkiego uczonego, wybitnego specjalisty z zakresu gleboznawstwa i kształtowania środowiska.

Włączenie osoby prof. dr hab. Andrzeja Mocka do grona doktorów honoris causa naszego Uniwersytetu jest docenieniem jego ogromnych zasług i osiągnięć naukowych, ale także wieloletniego wkładu w realizację wspólnych badań naukowych i rozwój kadr naukowych naszej uczelni.

Życzymy ci, Drogi Profesorze, dużo zdrowia, innowacyjnych badań naukowych oraz dalszej tak wspaniałej działalności organizatorskiej i w rozwoju kadr.

■ Dr h.c. Andrzej Mocek z prorektorem Stanisławem Baranem. Fot. BPU

Doktorat honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dla prof. dr. hab. Andrzeja Mocka

Słońce - gwiazda życia i śmierci Ziemi

prof. dr hab. dr h.c. Andrzej Mocek

Magnificencje Rektorzy,
Dostojny Senacie
Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie,
Szanowni Państwo, uczestnicy tej uroczystości

Wielu uroczystościom akademickim towarzyszy pieśń z 1253 roku, napisana prawdopodobnie przez Wincentego z Kielczy na kanonizację biskupa Stanisława ze Szczepanowa, *Gaude Mater Polonia prole fecunda nobili (Raduj się Matko Polko, bo syna masz szlachetnego)*. Na dzisiejszym spotkaniu po raz pierwszy odniosłem wrażenie, być może trochę nieskromne, że ten hymn łaciński częściowo dotyczy także mojej osoby, jako syna Polski, który odebrał od Rektora i Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dyplom zaświadcający o nadaniu godności doktora honoris causa.

Otrzymanie tej najwyższej godności akademickiej przyjmuję jako wielki honor i szczególne wyróżnienie. Traktuję to z jednej strony jako efekt dostrzeżenia mojej dotychczasowej działalności naukowo-badawczej i wkład w rozwój młodych kadr naukowych, a z drugiej jako zobowiązanie do dalszego wspierania środowiska, a nade wszystko moich dwóch Alma Mater.

Serdecznie dziękuję za wyrazy wdzięczności, życzliwość i sympatię, które były impulsem i motorem do podjęcia inicjatywy przeprowadzenia tego postępowania, zakończonego 26 lutego br. uchwałą Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, nadającą mi najwyższe akademickie wyróżnienie.

Dziękuję zatem serdecznie JM Rektorowi prof. dr. hab. Marianowi Wołoskiemu i Wysokiemu Senatowi wspomnianego Uniwersytetu.

Dziękuję Dziekanowi prof. dr. hab. Krzysztofowi Kowalczykowi i Radzie Wydziału Agrobioinżynierii, inicjatorom tego przedsięwzięcia.

Szczególnie ciepło dziękuję prof. dr. hab. Stanisławowi Baranowi promotorowi przewodu oraz recenzentom prof. dr. hab. Stefanowi Skibie i prof. dr. hab. Janowi Łabętowiczowi za życzliwe i merytoryczne opinie.

Dziękuję także Rektorowi prof. dr. hab. Grzegorzowi Skrzypczakowi i wszystkim poprzednim władzom oraz koleżankom i kolegom z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, którzy stworzyli mi bardzo dobre

warunki do realizowania różnych zainteresowań naukowych. Bez pracy zespołowej nie można dzisiaj osiągnąć wymiernych sukcesów.

Bardzo gorąco dziękuję wszystkim przyjaciółom i gościom, obecnym dzisiaj na tej podniosłej uroczystości w przepięknej auli Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Dziękuję Wam, żeście nie zapomnieli o mnie i od wielu lat nie przestajecie mnie wspierać, okazując mi zarazem tak wiele ludzkiej życzliwości.

Na koniec zgodnie z angielskim sformulowaniem – Last, but not least – (ostatni co do kolejności, ale nie co do znaczenia), wyjątkowo ciepłe, pełne miłości podziękowania kieruję do żony Ireny i córki Agnieszki, prawdziwych towarzyszek mojego życia nie tylko naukowego, które mnie zawsze wspierały i mobilizowały, wyręczając często w codziennych sprawach i obowiązkach. Imponowały mi zawsze wyrozumiałością i nieczęsto spotykaną mądrością życiową.

Dziękuję również nieżyjącym rodzicom, którzy przyczynili się do kształtowania mojej osobowości oraz pozytywnie ukierunkowali na zainteresowania przyrodnicze. Pragnę podziękować rodzeństwu i ich rodzinom oraz zięciowi Leszkowi i wnukowi Oskarowi, którzy pośrednio i krócej towarzyszyli mojej przygodzie zgłębiania tajemników praw przyrody.

W pełni zgadzam się ze sformułowaniami czy radami wielkich tego świata, m.in. Seneki Młodszego, filozofa i poety rzymskiego żyjącego od 3 r. p.n.e do 65 r. n.e. oraz najwybitniejszego fizyka XX w. Alberta Einsteina, którzy twierdzili, że życie ma sens tylko wówczas, gdy zrobiło się w nim coś dobrego dla innych. Można by tę radę sparafrazować stwierdzeniem, że człowiek musi żyć dla innych, jeśli chce żyć z pożytkiem dla samego siebie. Niech to pełne empatii motto będzie zawsze towarzyszyło nam w życiu osobistym i zawodowym.

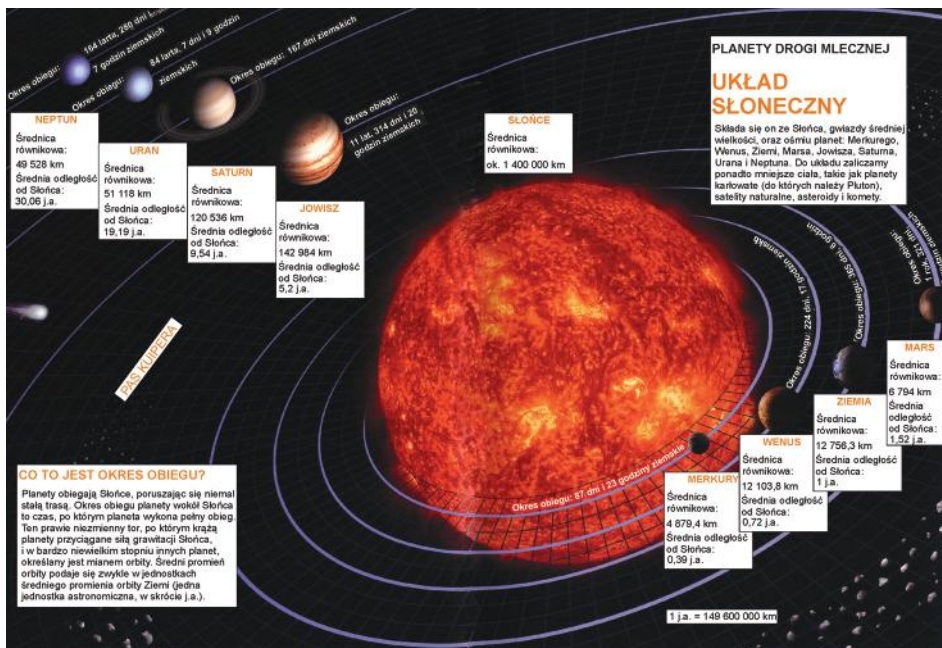
Przygotowując się do dzisiejszej uroczystości, długo zastanawiałem się nad tematem wykładu. Zdając sobie sprawę z szerokiego spektrum Państwa zainteresowań, stwierdziłem, że nie powinien być to wykład bezpośrednio związany z gleboznawstwem bądź szeroko pojętym rolnictwem. Uznałem, być może mylnie, że zainteresowanie winien wzbudzić temat o sile napędowej naszego funkcjonowania, jaką jest Słońce, gwiazda, która zadecydowała o narodzinach i która doprowadzi do śmierci naszej cudownej planety, jaką jest Ziemia.

■ Dr h.c. Andrzej Mocek w otoczeniu rodziny. Fot. BPU

Od najdawniejszych czasów ludzie nurtowało pytanie o początek Wszechświata. Pytania fundamentalne typu: Kim jesteśmy?; Jak powstał świat?; Czy kiedyś nastąpi jego kres?; Czy jesteśmy sami we Wszechświecie? zadawano sobie od zawsze. Dzisiejsze osiągnięcia naukowe pozwalają odpowiedzieć na wiele z tych pytań, aczkolwiek ostateczne odpowiedzi w wielu kwestiach stają się problemem otwartym.

Osiągnięcia współczesnej nauki pozwalają z prawdopodobieństwem 99% powiedzieć, że Wszechświat (Uniwersum, Kosmos) powstał około 13,8 mld lat temu z obiektu o punktowym rozmiarze (mniejszym od atomu), o nieskończonej wysokiej temperaturze i gęstości. Nagle rozszerzanie się wspomnianego obiektu – określone przez Freda Hoyle – terminem Wielkiego Wybuchu (ang. Bing Bang) dało początek czasowi i przestrzeni. Obecnie z wielką dokładnością można opisać wszystkie procesy, jakie nastąpiły po Wielkim Wybuchu, z wyjątkiem pierwszej chwili trwającej $t = 10^{-43}$ sekundy. Ten pozornie nic nieznaczący czas, według wielu kosmologów

Układ Słoneczny

mógł odegrać niezwykle istotną rolę w dziejach Wszechświata. Sprawą dotychczas niewyjaśnioną do końca jest przyczyna sprawcza wspomnianego Wielkiego Wybuchu. Według wyznawców różnych religii sprawcą był Bóg, natomiast według wielu badań naukowych przyczyniły się do tego siły przyrody.

W pierwszych sekundach narodzonego Wszechświata dominowało promieniowanie oraz tzw. ciemna materia i ciemna energia, które stanowiły około 99%. Zwykła materia, zbudowana z atomów tworzyła zaledwie 1% ówczesnego Kosmosu. Po 100–400 mln lat z chmur wodoru i grawitacji ciemnej materii utworzyły się pierwsze gwiazdy, co spowodowało wzrost tzw. zwykłej materii do 13%. Około 1 mld lat po Wielkim Wybuchu gwiazdy zaczęły grupować się w galaktyki, a te w tzw. gromady usytuowane wzdłuż rusztowania, utworzonego z ciemnej materii. Po następnych 4–8 mld lat od Wielkiego

Wybuchu pojawiła się w większej ilości ciemna energia, która jako tajemnicza siła odpychająca, zaczęła przeciwdziałać przyciąganiu ciemnej materii. Spowodowało to przyspieszone tempo rozszerzania się Wszechświata. Obecnie Uniwersum zbudowane jest w 4% z tzw. zwykłej materii (materii widzialnej), zwanej niekiedy materią barionową, oraz z 71% ciemnej energii i 25% z ciemnej materii. O niewidzialnej części Wszechświata, czyli ciemnej materii i energii, nie wiemy aktualnie praktycznie nic. Nie znalazły do nich bowiem zastosowania dwie teorie opisujące działanie Wszechświata, czyli ogólna teoria względności Einsteina, która opisuje ruch gwiazd i galaktyk, oraz mechanika kwantowa, przewidująca, co się dzieje z mikroskopijnymi cząsteczkami powstającymi z rozbitych atomów na elektrony, protony i neutrony, które z kolei ulegają dalszemu rozpadowi na kwarki, leptony i gluony. Wyjaśnienie zasad ciemnej materii,

powodującej niezwykle szybką ekspansję (rozszerzanie) Kosmosu wymaga prawdopodobnie opracowania nowej kwantowej teorii przestrzeni i grawitacji, do czego mogą przyczynić się odkryte niedawno fale grawitacyjne. Przyjmuje się, że średnica obecnego Wszechświata wynosi około 93 mld lat świetlnych, a w każdej sekundzie rozszerza się on o kolejne 300 000 km.

Wśród widzialnej części Wszechświata szczególną uwagę zwracają gwiazdy i galaktyki. Gwiazda stanowi obiekt we Wszechświecie, który świeci własnym światłem. Jest to wynikiem zagęszczania się atomów wodoru pod wpływem sił grawitacji. Powstająca protogwiazda staje się coraz gęstsza i gorętsza, a w jej jądrze po przekroczeniu temperatury około 10–15 mln °C rozpoczynają się reakcje termojądrowe, polegające na łączeniu się czterech protonów wodoru w jedno jądro helu. Spalanie wodoru powoduje powstawanie dużej ilości energii, którą gwiazda wysyła w postaci światła, ciepła i szybkich cząstek.

Gwiazdy we Wszechświecie – jak już wspomniano – nie występują pojedynczo, lecz łączą się w grupy zwane galaktykami, a te z kolei w gromady. Za pomocą teleskopów i radioteleskopów naliczono ponad 100 mld galaktyk, a każda z nich gromadzi przynajmniej 100 mld gwiazd.

Jedną z większych galaktyk występujących we Wszechświecie jest – powstała ok. 13,0 mld lat temu – nasza Galaktyka, zwana także Drogą Mleczną (według mitologii greckiej powstała z kropli rozlanego mleka, którym bogini Hera karmiła małego Heraklesa). Nasza Galaktyka zaliczana jest do galaktyk spiralnych z poprzeczką, liczącą ok. 400 mld gwiazd. Jej wymiary są ogromne, gdyż średnica wynosi około 100 tys. lat świetlnych (rok świetlny /r. św./ = 9,5 bln km), a grubość ok. 1 tys. lat świetlnych. W jednym z ramion tej galaktyki (Orionie) w odległości około 27 tys. lat świetlnych od granicy galaktyki ok. 4,6 mld lat temu powstał Układ Słoneczny. Ciałem centralnym tego układu, skupiającym prawie całą jego masę (99,8%), jest gwiazda zwana Słońcem, obiegana przez osiem planet (Merkury, Wenus, Ziemia, Mars, Jowisz, Saturn, Uran, Neptun). Autorem tej teorii heliocentrycznej był nasz rodak Mikołaj Kopernik (1473–1543).

Słońce jest gwiazdą średniej wielkości o masie $2 \cdot 10^{27}$ Mg (ton). Składa się z 73% wodoru i z ok. 25% helu (2% inne pierwiastki cięższe). Jego masa jest 333 tys. razy większa niż masa Ziemi. Średnica równikowa Słońca wynosi 1 400 000 km, co odpowiada ponad 100-krotnej długości średnicy ziemskiej. Słońce składa się z kilku symetrycznie usytuowanych warstw, przy czym najważniejsze jest jądro, w którym w każdej sekundzie ok. 600 mln ton wodoru przekształca się w hel. W jądrze temperatura wynosi ok. 15 mln °C, a ciśnienie osiąga wartość około 200 mld atmosfer. Tak ogromne ciśnienie powoduje, że gęstość plazmy jądra Słońca wynosi około 145 g/cm³, czyli jest około 7 razy większa od gęstości złota i prawie 13 razy od gęstości ołowiu. Można powiedzieć, że Słońce jest niejako piastą

IM Rektorzy Marian Wesółowski i Grzegorz Skrzypczak. Fot. BPU

gigantycznego koła – Układu Słonecznego – od którego zależy wszystko, co się dzieje w jego sąsiedztwie w promieniu ok. 6 mld km.

W stosunkowo niewielkiej odległości od Słońca – 150 mln km – oddalona jest Błękitna Planeta, czyli Ziemia. Krąży ona wokół Słońca z prędkością ponad 100 tys. km·h⁻¹. Uformowała się wraz z Układem Słonecznym. Jej średnica wynosi około 12 700 km i tworzą ją symetrycznie usytuowane następujące strefy, licząc od powierzchni: skorupa ziemska, płaszcz Ziemi, jądro zewnętrzne i jądro wewnętrzne. Skorupę ziemską pokrywają w 71% wody, a w 29% lądy, które umieszczone są na tzw. płytach tektonicznych stale się przemieszczających. Dzięki płynnemu jądro zewnętrzne wokół Ziemi panuje pole magnetyczne, które łącznie z atmosferą otaczającą Błękitną Planetę i odpowiednią odległością od Słońca umożliwia istnienie życia biologicznego na jej powierzchni.

Siłą napędową wszystkiego, co się dzieje na powierzchni i częściowo wewnątrz Ziemi, jest Słońce. Nie zawsze ludzkość zdaje sobie sprawę, że każda rzecz materialna występująca na Ziemi jest przekształconą energią słoneczną docierającą do naszej planety. Można jednoznacznie stwierdzić, że Słońce jest gwiazdą życia i śmierci Ziemi.

Słońce, jak każda gwiazda, ma swój początek i koniec. Po narodzinach, które odbyły się ok. 4,6 mld lat, aktualnie Słońce przechodzi okres stabilizacji jako tzw. gwiazda w średnim wieku, po czym wejdzie w okres terminalny, który zakończy się za ok. 5 mld lat jego śmiercią. Żywot każdej gwiazdy zależy od jej wielkości, którą określa nie średnica gwiazdy, lecz jej masa. Najmniejsze gwiazdy nie mogą mieć masy mniejszej niż 0,08 (1/12) masy Słońca, a największe przekraczają masę Słońca ok. 120 razy. Warunkiem istnienia gwiazd są procesy termojądrowe zachodzące w ich jądrach. Im gwiazda ma większą masę, tym „żyje” bujniej, gdyż reakcje te zachodzą dynamiczniej, ale żyje krótko (do kilkudziesięciu mln lat). Życie gwiazd małych jest wprawdzie monotonne, lecz długie. Może wynosić nawet ponad 200 mld lat. Pomimo że całe gwiazdy są w przewadze zbudowane z wodoru, to o ich życiu decyduje ilość tego pierwiastka zgromadzona w jądrze, gdyż tylko tam może zachodzić reakcja syntezy jądrowej, czyli przemiana wodoru w hel.

Jak zatem długo będzie funkcjonowało Słońce? Przyjmując masę Słońca za wartość 2·10²⁷ Mg (czyli 2000 bilionów bilionów ton), wódór w tej masie waży ok. 1500 bilionów bilionów ton. Jeśli w ciągu sekundy zużywa się ok. 600 mln ton wodoru na syntezę helu, to zapas całkowitego wodoru w Słońcu wystarczyłby na 80 mld lat. W jądrze mamy jednak zaledwie około 10% całkowitego wodoru, co spowoduje „śmierć” Słońca za ok. 5 mld lat.

Słońce, jak każda gwiazda, na początku powstania świeciło słabiej i było nieco mniejsze. Dowiedziano, że ok. 4 mld lat temu Słońce było o ok. 30% ciemniejsze i o 10% mniejsze. W miarę upływu lat jego jasność rosła, a wymiary się

powiększały. Określono, że za ok. 1 mld lat obecna jasność Słońca wzrośnie o 10%, co spowoduje, że ziemskie oceany wyparują, a para wodna – jako doskonały gaz cieplarniany – dodatkowo podgrzeje Ziemię do ponad 60°C. Po ulotnieniu się pary wodnej w przestrzeń kosmiczną Ziemia będzie przypominała za miliard lat suchą, skalistą planetę Wenus. Nie będzie na niej jakiegokolwiek formy życia dziś panującego. Za 2,5 mld lat jasność Słońca zwiększy się o ponad 25%, a za 5 mld lat o ok. 50%. Za 5 mld lat promień tej gwiazdy będzie wynosił 1,37 obecnego promienia, czyli ok. 950 tys. km.

Ponadto za 5 mld lat Słońce zacznie wyczerpywać zasoby wodoru w jądrze. Ewolucja naszej planety nabierze tempa. Równoważące się obecnie siły grawitacji (dośrodkowe) i promieniowania (odśrodkowe), utrzymujące Słońce w fazie stabilizacji, za 5 mld lat spowodują silne kurczenie się jądra (wzrost grawitacji) i „rozdymanie” zewnętrznych warstw Słońca. Kurczące się jądro spowoduje wzrost temperatury i zapoczątkuje przetwarzanie w centralnej części helu w węgiel (z trzech jąder helu powstaje jądro węgla), a następnie w tlen (z czterech jąder helu utworzy się jądro tlenu). Aktualne Słońce przekształci się dzięki tym przemianom w czerwonego olbrzymia, zwiększając swój promień 256 razy, a jego jasność będzie większa od dzisiejszej niemal 3 tys. razy. Proces spalania helu będzie trwał zaledwie ok. 130 mln lat. Słońce wchłonie Merkurego, planetę Wenus i Ziemię, która dziś krąży wokół niego w odległości 215 słonecznych promieni. Następnie Słońce odrzuci zewnętrzne warstwy i zamieni się w białego karła, który po zastygnięciu – po następnych ok. 2 mld lat – zamieni się w czarnego karła, o masie niemal dwukrotnie mniejszej od masy dzisiejszego Słońca. Tak będzie wyglądał koniec całego Układu Słonecznego.

A jaka będzie przyszłość Drogi Mlecznej i innych galaktyk bądź całego Wszechświata? Gwiazdy przekraczające od 8–25 razy masę Słońca po wyczerpaniu wodoru w jądrze zamieniają się w czerwonego nadolbrzymia, który następnie odrzuca warstwy zewnętrzne (supernowa), a część wewnętrzna zapada się, tworząc gęstą gwiazdę neutronową (pulsara). Fragment gwiazdy neutronowej mający wielkość kostki cukru ważyłby na Ziemi miliard ton.

W przypadku gwiazd o masie przekraczającej 25 razy masę Słońca po wyczerpaniu jądrowego wodoru gwiazda zapada się (kolapsuje) pod wpływem własnej masy, tworząc tzw. czarną dziurę (Black hole). W centrum każdej galaktyki znajdują się olbrzymie czarne dziury, o niewyobrażalnie dużej sile grawitacji. Termin czarna dziura wprowadzony został do astronomii w 1967 r. przez Amerykanina Johna Wheelera, jako coś niewidocznego o sile grawitacji uniemożliwiającej ucieczkę nawet światła. W naszej Galaktyce, w jej centralnej części, przyjmuje się istnienie czarnej dziury, zwanej Sagittarius A*. Jej średnicę określa się na 26 mln km. Po zbliżeniu się do ww. czarnej dziury na odległość mniejszą niż 13 mln km, tj. do tzw. horyzontu

zdarzeń, każde ciało, nawet światło, nie może uciec i zostaje wchłonięte wewnątrz w punkt nazywany przez Einsteina osobliwością. Słynny fizyk Albert Einstein czarne dziury nazywał największą osobliwością Kosmosu. Czarna dziura w środku Drogi Mlecznej jest 4,3 mln razy cięższa niż Słońce. Ta studnia bez dna, zwana także katem naszej Galaktyki, ma tak ogromną siłę przyciągania, że określono iż 1 kg cukru w jej pobliżu ważyłby bilion ton. Określono, że Sagittarius A* mógł zaledwie 20 tys. lat temu pożywić się gwiazdą lub chmurą gazu o masie stukrotnie większej od masy Słońca.

Futurologi zajmujący się Wszechświatem przewidują, że za ok. 10²⁷ lat wszystko, co znajduje się dzisiaj w Kosmosie, zamieni się w czarne dziury, czyli kata Wszechświata. Czy będzie to koniec wszystkiego? Nie, czarne dziury będą wyciekały w formie promieniowania, nazwanego od najwybitniejszego żyjącego obecnie brytyjskiego astrofizyka, cierpiącego na stwardnienie zanikowe boczne, Stephena Hawkinga, promieniowaniem Hawkinga. Proces ten będzie trwał ok. 10^{1 000 000} lat, co doprowadzi do kurczenia się Wszechświata, procesu nazywanego Wielkim Kolapsem (Big Crunch). Wszechświat kurcząc się dojdzie niemal do punktu o niewyobrażalnej gęstości, która spowoduje, że efekty kwantowe grawitacji nabiorą charakteru odpychania. Nastąpi tzw. odbicie, rozpoczynając w ten sposób nowy cykl istnienia zdefiniowany teorią Wielkiego Odbicia (Big Bounce). Spowoduje to śmierć obecnego Wszechświata i da początek kolejnego. Dziś kosmolodzy przyjmują, że Wszechświaty są cykliczne i nieskończone, choć każdy z nich jest śmiertelny.

Literatura

- Audouze J., Chieze J.P. (1997): *Enquête L'Univers*, Edition Nathan (Paris, France) – tłumaczenie na język polski Jan Litwin Staszewski – *Narodziny Wszechświata*.
- Dadlez R., Jaroszewski W. (1994): *Tektonika*, PWN Warszawa, 744 ss.
- Ferris T. (2015): Kiedyś kosmolodzy „często się mylili, ale nigdy nie mieli wątpliwości”. Dziś myślą się rzadziej, ale wątpliwości są coraz większe. *National Geographic. Polska* 1(184), 94–105.
- Finkel M. (2014): Nasza gwiazda, Słońce umrze cicho. *National Geographic* 3(174), 51–55.
- Judson S., Kaufmann M.E. (1990): *Physical Geology*, Prentice Hall, 534 ss.
- Lesch H., Müller J. (2004): *Kosmologie für Fußgänger*, München. *Nasz Wszechświat. Świat Książki*, Warszawa.
- Plummer C.C., McGeary D. (1991): *Physical Geology*, Wm. C. Brown Publishers, 543 ss.
- Śliwa W. (2008): Ziemia na Słońcu? *Wiedza i Życie* (nr 5 – maj), 36–39.
- Wallis D. (2004): Why the World? (tłumaczenie Dlaczego? Fascynujące dzieje zjawisk, zdarzeń i rzeczy). *Reader's Digest Przegląd Sp. z o.o.*
- Wolszczan A. (2011): *Nieskończony Wszechświat*. Biblioteka Gazety Wyborczej.

Nowy kierunek studiów II stopnia Bezpieczeństwo i certyfikacja żywności

Na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt (od 1 września 2016 r. – Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki) naszego Uniwersytetu został uruchomiony w roku akad. 2015/2016 nowy, unikatowy kierunek studiów – bezpieczeństwo i certyfikacja żywności. Jak do tej pory są to jedyne w Polsce takie studia II stopnia.

Kierunek ten powstał jako kontynuacja studiów I stopnia – bezpieczeństwo żywności, które prowadzone są także na Wydziale Nauk o Żywności w SGGW w Warszawie. Studia na kierunku bezpieczeństwo i certyfikacja żywności można realizować w trybie stacjonarnym (3 semestry) i niestacjonarnym (4 semestry). Pomysłodawcą utworzenia tego kierunku i współtwórcą programu studiów był prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk (rektor elekt na-

szej uczelni), który obecnie jest liderem Rady Programowej.

Inspiracją do utworzenia kierunku bezpieczeństwo i certyfikacja żywności była potrzeba kształcenia kadry do realizacji najważniejszego celu wspólnej polityki rolnej UE, którym jest zagwarantowanie bezwzględnej bezpieczeństwa żywności w aspekcie zdrowia konsumenta, a także jej autentyczności. Obowiązujące w UE przepisy prawa dotyczące żywności są bowiem najbardziej restrykcyjne w całym świecie. Wszystkie podmioty związane z produkcją żywności są zobligowane do wprowadzenia systemów zapewnienia bezpieczeństwa żywności. Istnieje zatem zapotrzebowanie na tego typu specjalistów, mających ugruntowaną wiedzę z zakresu certyfikacji i zapewnienia bezpieczeństwa żywności, na których jest i na pewno będzie zapotrzebowanie na rynku pracy w Polsce i UE.

Przy opracowywaniu efektów kierunkowych korzystano m.in. ze wzorców międzynarodowych, tzn. kierunku Food Safety Certification and Professional Development prowadzonego na Johnson & Wales University, Food Safety – Wageningen University, Food Safety – University of Minnesota oraz Food Safety & Quality Assurance – University of Guelph.

Studenci tego kierunku studiów zdobywają wiedzę z zakresu bezpieczeństwa żywności oraz jej certyfikacji. Poznają zagrożenia w procesie produkcji żywności pochodzenia roślinnego i zwierzęcego na etapie jej pozyskiwania oraz w procesach przetwarzania i przechowywania, a także metody eliminowania lub ograniczania tych zagrożeń. Zdobывают wiedzę na temat wpływu składników żywności na bezpieczeństwo zdrowotne konsumenta. Poznają procesy technologiczne, nowoczesne metody konserwowania, pakowania i przechowywania żywności oraz ich wpływ na jakość produktu końcowego. Zdobывают wiedzę na temat zasad budowania, wdrażania, funkcjonowania i doskonalenia systemów zapewnienia i zarządzania jakością stosowanych w branży spożywczej (GMP, GHP, HACCP, ISO 9000, ISO 22000, IFS, BRC). Poznają obowiązujące przepisy prawa żywnościowego, zasady systemu identyfikowalności oraz funkcjonowania urzędowych nadzorów nad bezpieczeństwem żywności, zasady certyfikacji i akredytacji stosowane w Polsce, UE i na świecie.

W ramach studiów realizowane są zajęcia praktyczne w salach laboratoryjnych wyposażonych w nowoczesną aparaturę i sprzęt analityczny, a także zajęcia terenowe odbywające się w zakładach różnych sektorów przemysłu spożywczego oraz organach urzędowej kontroli.

Należy podkreślić, że studenci kierunku bezpieczeństwo i certyfikacja żywności, dzięki zdobytej wiedzy, mają możliwość uzyskania uznanego w UE certyfikatu „Asystenta systemu zarządzania bezpieczeństwem żywności” po zdaniu egzaminu w Polskim Centrum Badań i Certyfikacji, z którym uczelnia ma podpisaną umowę na współpracę w tym zakresie.

Absolwenci kierunku bezpieczeństwo i certyfikacja żywności mogą znaleźć zatrudnienie jako eksperci w zakresie kontroli jakości i bezpieczeństwa na każdym etapie procesu wytwarzania żywności. Mogą podjąć pracę w przedsiębiorstwach przetwórstwa spożywczego, zakładach zbiorowego żywienia, laboratoriach i instytucjach związanych z oceną jakości żywności oraz w urzędowych jednostkach nadzoru nad jakością i bezpieczeństwem (m.in. Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Jakości Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Handlowej) i służbach celnych. Mogą pełnić merytoryczny nadzór i kontrolę nad kolejnymi etapami wytwarzania żywności, oceniać surowce i produkty żywnościowe,

■ Zajęcia laboratoryjne z przedmiotu metody oceny żywności na kierunku bezpieczeństwo żywności. Fot. Joanna Bartowska

■ Linia technologiczna sera twarogowego. Fot. Joanna Bartowska

■ Zajęcia laboratoryjne. Fot. Agnieszka Kaliniak

a także identyfikować zagrożenia na każdym etapie produkcji „od pola do stołu”. Są jednocześnie przygotowani do podjęcia odpowiednich działań zmierzających do eliminowania tych zagrożeń, ewentualnie ich ograniczenia do poziomów akceptowalnych odpowiednimi przepisami.

Utworzenie tego kierunku studiów było możliwe, ponieważ Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt posiada kompetentną z tego zakresu kadrę naukowo-dydaktyczną, co jest udokumentowane odpowiednim dorobkiem naukowym i certyfikatami. Na Wydziale zatrudnionych jest 5 pracowników naukowych ze stopniem naukowym doktora habilitowanego (w tym 1 z tytułem profesora) i 2 ze stopniem doktora w dyscyplinie technologia żywności i żywienia. Należy także podkreślić, że 8 nauczycieli akademickich posiada nadane uprawnienia przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji, tzn. 3 osoby – pełnomocnika systemu zarządzania jakością (w tym 1 pełnomocnika systemu HACCP) i 5 – asystenta systemu zarządzania jakością. Dwie osoby ukończyły szkolenia „Manager ISO 9001:2015” i „Lead Auditor”, uzyskując certyfikaty wydane przez European Register of Certificated Auditors (ERCA), oraz szkolenie „Auditor wewnętrzny ISO 9001” i szkolenie „Menager i Audytor wewnętrzny Systemów Zarządzania Bezpieczeństwem i Jakością Żywności”, uzyskując uprawnienia menagera ISO 22000, BRC, IFS oraz muditora ISO 22000, BRC, IFS. W gronie osób zaliczonych do minimum kadrowego jest również 3 nauczycieli akademickich posiadających stopnie naukowe w dziedzinie nauk weterynaryjnych, w tym 2 o specjalności higiena żywności pochodzenia zwierzęcego (1 z tytułem profesora i 1 adiunkt ze stopniem doktora) oraz jedna ze specjalnością fizjologia zwierząt (ze stopniem doktora habilitowanego).

Utworzone studia II stopnia – bezpieczeństwo i certyfikacja żywności – wzbudziły duże zainteresowanie wśród absolwentów studiów I stopnia i w związku z tym na pierwszy rok zrekrutowano 51 osób z różnych kierunków studiów naszej uczelni, a także z innych, m.in. z SGGW w Warszawie.

Joanna Barłowska, prodziekan ds. kierunku
bezpieczeństwo i certyfikacja żywności

Nowy kierunek studiów II stopnia Dietetyka

Decyzją Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie 29 kwietnia br. został utworzony nowy kierunek studiów II stopnia, dietetyka. Zajmie on miejsce kierunku o nazwie żywienie człowieka i dietetyka. Powstanie kierunku związane jest z rozwojem kadry naukowej Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii oraz jest odpowiedzią na zapotrzebowanie ze strony studentów. Studia magisterskie na kierunku dietetyka pozwolą studentowi zdobyć specjalistyczną wiedzę i umiejętności z następujących dziedzin:

- ✓ opartego o podstawy naukowe planowania i wdrażania żywienia indywidualnego, zbiorowego i leczniczego dla zróżnicowanych pod względem wieku, zawodu oraz warunków życia grup ludności;
- ✓ profilaktyki i zaleceń dietetycznych wspierających leczenie chorób żywieniowo zależnych;
- ✓ rozpoznawania symptomów niedożywienia oraz wskazań do ich zapobiegania i leczenia;
- ✓ oceny zapotrzebowania na makro- i mikroskładniki odżywcze, stanu odżywienia i sposobu żywienia pacjentów;
- ✓ stosowania żywienia klinicznego w leczeniu chorób przebiegających z niedożywieniem lub powstających na tle wadliwego żywienia i chorób;
- ✓ prowadzenia oświaty zdrowotnej w zakresie zasad prawidłowego żywienia oraz prowadzenia dokumentacji dotyczącej żywienia pacjentów.

Studia pozwolą przygotować się do prowadzenia badań z zakresu żywienia i dietetyki. W trakcie studiów oprócz przedmiotów typowo związanych z kierunkiem studenci będą mieli możliwość poznać podstawy marketingu, prawa żywnościowego oraz zarządzania placówkami prowadzącymi poradnictwo dietetyczne, co pozwoli ich przygotować do podjęcia w przyszłości własnej działalności. Studia przygotowują również do podjęcia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich). Absolwenci mogą znaleźć zatrudnienie w jednostkach zajmujących się poradnictwem i upowszechnianiem wiedzy z zakresu żywienia człowieka i dietetyki, domach opieki społecznej i placówkach świadczących usługi żywieniowe oraz instytucjach naukowo-badawczych i ośrodkach badawczo-rozwojowych.

Paweł Glibowski,
przewodniczący rady programowej dietetyki

Jem kolorowo, ale zdrowo

Pod takim hasłem przebiegał III Festiwal Zdrowia Przedszkolaka, który odbył się 14 marca 2016 r.

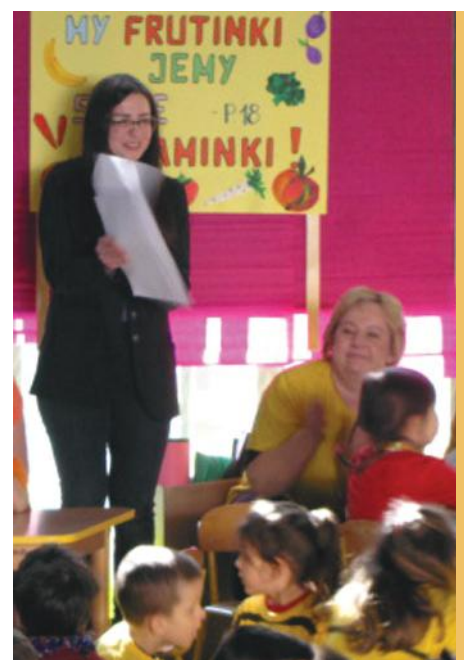
Celem imprezy było promowanie zasad prawidłowego żywienia oraz aktywnego stylu życia wśród przedszkolaków. Najmłodsze dzieci są najbardziej narażone na skutki nieprawidłowego żywienia, a jednocześnie najbardziej chłonne na zdobywanie wiedzy i kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych.

Festiwal zorganizowali: dr Małgorzata Kostecka, studenci z SKN Dietetyków oraz dyr. Renata Cioch z Przedszkola nr 35 w Lublinie. Patronat sprawowali prezydent Lublin Krzysztof Żuk, marszałek województwa lubelskiego Sławomir Sosnowski oraz JM Rektor UP prof. dr hab. Marian Wesołowski.

Ponad 350 dzieci z 53 przedszkoli województwa lubelskiego przez zabawę i udział w konkursach poznawało zasady dobrego żywienia, rolę aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia. Rodzinny turniej przedszkolny był okazją do sprawdzenia wiedzy przedszkolaków o nowej piramidzie żywienia propagowanej przez Instytut Żywności i Żywienia, witaminach, owocach i warzywach, a także pokazania umiejętności kulinarnych w przygotowywaniu przedszkolnego, zdrowego menu.

Finałiści i laureaci konkursów literackich oraz piosenki i tańca mogli zaprezentować się szerokiej publiczności podczas występów na scenie w Centrum Kongresowym UP i odebrać nagrody zdobyte w swoich konkurencjach. Festiwal, jak zawsze był okazją do nauki i radosnego spędzenia czasu, za co wszystkim uczestnikom serdecznie dziękuję.

Tekst i fot. Małgorzata Kostecka
opiekun SKN Dietetyków

Rekrutacja zimowa na studia drugiego stopnia

W Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie została przeprowadzona rekrutacja zimowa kandydatów na studia stacjonarne drugiego stopnia i na studia niestacjonarne drugiego stopnia na kierunku żywienie człowieka i dietetyka oraz na kierunek architektura krajobrazu.

Oferta kształcenia zawierała 26 kierunków studiów. Dzięki systemowi dwustopniowemu kandydaci po studiach pierwszego stopnia mają możliwość kontynuowania nauki na poziomie magisterskim na dotychczasowym kierunku studiów lub mogą podjąć studia na kierunku pokrewnym, co pozwala uzyskać dwa dyplomy na różnych kierunkach studiów. W tym roku po raz pierwszy prowadzono rekrutację na nowe kierunki studiów: bezpieczeństwo i certyfikacja żywności, hortiterapia, zarządzanie jakością w produkcji roślinnej, gospodarka przestrzenna oraz architektura krajobrazu w formie niestacjonarnej.

Rejestracja kandydatów na wszystkie kierunki była prowadzona za pośrednictwem Internetu od 12 stycznia do 21 lutego 2016 r. Warunkiem dopuszczenia kandydata do rekrutacji było posiadanie dyplomu z tytułem zawodowym inżyniera albo dyplomu licencjata w przypadku kierunku żywienie człowieka i dietetyka oraz zarejestrowanie się w systemie internetowej rejestracji kandydatów IRK, wniesienie opłaty za postępowanie kwalifikacyjne na wygenerowane w systemie konto w wysokości 85 zł i w przypadku kandydatów na kierunek hipologia i jeździectwo w wysokości 100 zł. Na podstawie wyników uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym utworzono listę rankingową, która określiła kolejność przyjmowania na studia kandydatów w ramach limitu miejsc ustalonego dla danego kierunku. Kandydaci z kierunków pokrewnych byli zobowiązani do złożenia deklaracji kierunku pokrewnego i uczestniczyli w rozmowie weryfikacyjnej, w czasie której Komisja miała za zadanie sprawdzić, czy efekty kształ-

cenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskane na studiach pierwszego stopnia pokrywają się przynajmniej w 60 proc. z efektami kształcenia obowiązującymi na studiach pierwszego stopnia na wybranym kierunku. Kandydaci, którzy zostali zakwalifikowani na I rok studiów byli zobowiązani do dostarczenia dokumentów do sekretariatów wydziałowych komisji rekrutacyjnych w dniach 25–26 lutego 2016 r.

Z nowych kierunków studiów uruchomiono bezpieczeństwo i certyfikację żywności oraz gospodarkę przestrzenną. Z uwagi na zbyt małą liczbę chętnych kandydatów nie utworzono kierunku hortiterapia oraz zarządzania jakością produkcji roślinnej, a także studiów niestacjonarnych na kierunku architektura krajobrazu. Z kierunków istniejących nie utworzono następujących kierunków: agrobiznes, bioinżynieria, nowoczesna biogospodarka, technika rolnicza i leśna. Największym zainteresowaniem cieszyły się następujące kierunki studiów: bezpieczeństwo i certyfikacja żywności, bezpieczeństwo i higiena pracy, doradztwo w obszarach wiejskich, ochrona roślin i kontrola fitosanitarna, inżynieria środowiska, towaroznawstwo, transport w inżynierii produkcji, zarządzanie i inżynieria produkcji, technologia żywności i żywienie człowieka, biotechnologia, rolnictwo.

Dostępność informacji na stronie internetowej, właściwie zorganizowany proces rekrutacji sprawiły, że postępowanie rekrutacyjne na studia stacjonarne drugiego stopnia w rekrutacji zimowej 2015/2016 przebiegało sprawnie i zgodnie z ustalonym harmonogramem. Ogólna liczba osób zarejestrowanych wyniosła 1175. Na studia drugiego stopnia przyjęto 7 cudzoziemców, w tym 4 z Ukrainy, 1 z Białorusi i 2 z Iraku. Należy zaznaczyć, że 3 kandydatki ukończyły studia pierwszego stopnia na kierunku technologia żywności i żywienie człowieka w UP w Lublinie i teraz będą kontynuowały ten sam kierunek na studiach drugiego stopnia. Przyjęci cudzoziemcy studium odpłatnie (5) i na zasadach obowiązujących Polaków jako posiadacze Karty Polaka (2).

W roku akad. 2015/2016 na I rok studiów stacjonarnych drugiego stopnia zakwalifikowano na dzień 23 lutego 2016 r. – 783 kandydatów, z tego 69 kandydatów pochodziło z innych uczelni: UR w Krakowie, UP w Poznaniu, Uniw. Rzeszowskiego, Polit. Rzeszowskiej, Polit. Lubelskiej, PWSZ w Chełmie, PWSZ w Krośnie, WSPA w Lublinie, WSNS w Lublinie, AWF w Warszawie, UM w Lublinie, KUL, UMCS, WSOSP w Dęblinie.

Wszyscy kandydaci, którzy spełnili warunki rekrutacji i złożyli wymagane dokumenty, zostali przyjęci na studia stacjonarne drugiego stopnia oraz na studia niestacjonarne drugiego stopnia na kierunek żywienie człowieka i dietetyka na rok akad. 2015/16.

Anna Woźniak
Dział Organizacji Studiów

■ Dzień Otwarty UP w Lublinie 2016. Fot. BPU

■ „Żywa reklama” studiowania na Wydziale Inżynierii Produkcji. Fot. BPU

Laureatka stypendium FNP

W dniu 21 maja 2016 r. na uroczystej gali w Zamku Królewskim w Warszawie dr inż. Izabela Joško otrzymała prestiżowe stypendium START, które wręczyli przewodniczący Zarządu Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej prof. dr hab. Maciej Żylicz oraz przewodniczący Rady Fundacji prof. dr hab. Andrzej Jerzmanowski. Uroczystości swoją obecnością zaszczytili: wicepremier, minister rozwoju Mateusz Morawiecki, podsekretarz stanu w MNiSW dr hab. Teresa Czerwińska oraz wielu wybitnych profesorów.

Stypendium START przyznawane jest przez Fundację na Rzecz Nauki Polskiej. Celem programu jest wyróżnienie najzdolniejszych młodych uczonych oraz zachęcenie ich do dalszego rozwoju naukowego przez umożliwienie pełnego poświęcenia się pracy badawczej. Adresatami programu są wybitni młodzi uczeni ze znaczącymi sukcesami w swojej dziedzinie nauki, którzy nie przekroczyli wieku 30 lat i mają dorobek udokumentowany publikacjami w uznanych periodykach naukowych. W konkursie oceniana jest przede wszystkim jakość i oryginalność dotychczasowego dorobku naukowego kandydata oraz jego najważniejsze osiągnięcie badawcze. Fundacja w 2016 r. przyznała 121 stypendiów. Najwięcej stypendystów było z Warszawy (49), Wrocławia i Poznania (po 16) oraz Krakowa (15). Najwięcej stypendystów pochodziło z Uniwersytetu Warszawskiego (19 osób), Uniw. Jagiellońskiego (10 osób) oraz Politechniki Warszawskiej i Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu (po 9 osób).

Dr inż. Izabela Joško była jedyną stypendystką z ośrodka lubelskiego. W 2010 r. ukończyła studia magisterskie na kierunku rolnictwo, specjalność kształtowanie środowiska na Wydziale Agrobioinżynierii w UP w Lublinie. Za bardzo dobre wyniki w nauce otrzymała dyplom wyróżniający się absolwenta oraz Odznakę Honorową UP w Lublinie. W latach 2012–2014 pracowała na stanowisku starszego referenta technicznego w ramach grantu Unii Europejskiej (7 Program Ramowy) w Instytucie Gleboznawstwa, Inżynierii i Kształtowania Środowiska. W styczniu 2015 r. uzyskała stopień doktora nauk rolniczych w zakresie ochrony i kształtowania środowiska, specjalność nanotechnologia środowiskowa. Praca doktorska przygotowana pod kier. dr hab. Patryka Oleszczuka, prof. UMCS, pod tytułem: „Toksyczność wybranych nanocząsteczek (nano-ZnO, nano-TiO₂, nano-Ni) w różnych matrycach środowiskowych” została wyróżniona przez Radę Wyd. Agrobioinżynierii UP w Lublinie. Pani Doktor od 2015 r. pracuje w Instytucie Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin na stanowisku adiunkta. Dotychczasowo brała udział jako wykonawca w 4

projektach badawczych, w tym dwóch międzynarodowych. Obecnie jest kierownikiem grantu PRELUDIUM finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki.

Badania dr inż. Izabeli Joško dotyczą głównie oceny losów nanomateriałów pochodzenia antropogenicznego w różnych matrycach środowiskowych oraz oddziaływania nanocząstek na organizmy żywe. Dodatkowym kierunkiem badań są również problemy związane z ekotoksykologią oraz remediacją gleb przy wykorzystaniu materiałów węglowych. Doktor Joško jest współautorką 15 publikacji z tzw. listy filadelfijskiej o sumarycznej liczbie punktów MNiSW równej 515 i IF 46,51. Jeden artykuł opublikowała we współpracy z naukowcami ze Stanów Zjednoczonych z Cornell University i University of Massachusetts oraz Norwegii z Norwegian Geotechnical Institute. Jest również współautorką monografii pt. „Nauka i przemysł: metody spektroskopowe w praktyce, nowe wyzwania i możliwości” oraz autorką jednego artykułu popularnonaukowego. Jej Indeks Hirsha wynosi 6. Ponadto zrecenzowała szereg artykułów naukowych w czasopismach międzynarodowych m. in. Water Science and Technology, Science of the Total Environment, Journal of Hazardous Materials.

Uczestniczyła w czterech międzynarodowych konferencjach naukowych (Nashville i Riverside w USA, Antalya w Turcji, Ascona w Szwajcarii) oraz 7 konferencjach krajowych gdzie prezentowała wyniki swoich badań w postaci posterów i referatów, w tym jednego zamawianego na konferencji „Metale ciężkie w środowisku a zdrowie człowieka” zorgani-

zowanej przez Katedrę Biochemii Collegium Medicum UJ w Krakowie. Prezentowała również wyniki badań na spotkaniach z partnerami zagranicznymi w ramach międzynarodowego projektu w Göteborgu w Szwecji. Wzbogaciła swoje doświadczenie zawodowe, biorąc udział w kursach z zakresu ekotoksykologii m.in. w Czechach.

Za wybitne osiągnięcia naukowe otrzymała stypendium naukowe przyznane przez Urząd Marszałkowski w Lublinie. Ponadto za aktywną działalność naukową otrzymała nagrodę od Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie oraz stypendium doktorskie ufundowane przez Rektora UP w Lublinie. W 2015 r. dr inż. Joško jako jedna z 5 osób z Polski została laureatką półrocznego stypendium w ramach Endeavour Scholarships and Fellowships ufundowanego przez rząd Australii. W czasie półrocznego stażu w Future Industries w University of South Australia w Adelajdzie dr Joško będzie prowadziła badania z zakresu nanobiotechnologii pod kier. profesora Enzo Lombi.

W imieniu Rady Wydziału Agrobioinżynierii UP w Lublinie oraz własnym składam Pani Doktor serdeczne podziękowanie i gratulacje z okazji uzyskania prestiżowego stypendium, przyznawanego młodym naukowcom. Dzięki pracowitości, inicjatywie, zaangażowaniu w nowoczesne badania i otwartości na współpracę naukową znalazła się Pani Doktor w gronie wybitnych młodych naukowców oraz przyczyniła się do podniesienia prestiżu Wydziału Agrobioinżynierii. Życzę Pani dalszych sukcesów w pracy zawodowej, ciekawych pomysłów badawczych i odkryć naukowych oraz wiele satysfakcji z wykonywanych obowiązków i realizacji dalszych ambitnych osiągnięć.

Krzysztof Kowalczyk
dziekan Wydziału Agrobioinżynierii

■ Dr inż. Izabela Joško. Fot. BPU

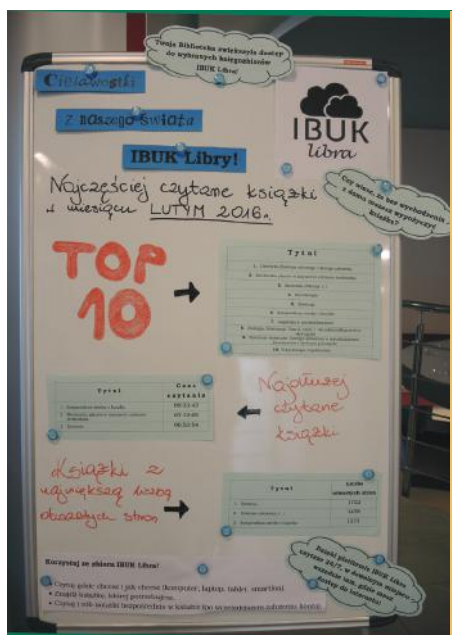
Biblioteka Główna UP Baza IBUK Libra

Coraz szersze wykorzystywanie technologii informatycznych we wszystkich formach działalności bibliotek doprowadziło do ich znaczących przemian. Przekształcenia te w pełni widoczne są także w różnorodnych formach działalności Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

W zasobach biblioteki dostępnych jest ponad 50 baz różnego typu. Są tam bazy o charakterze bibliograficznym, bibliograficzno-abstraktowym i pełnotekstowym. Korzystają z nich pracownicy, doktoranci i studenci, nie tylko z naszej uczelni, ale i innych.

Dla wszystkich zainteresowanych są one dostępne na terenie kampusu na wszystkich znajdujących się tam komputerach oraz z każdego dowolnego miejsca po zainstalowaniu w swoim komputerze programu VPN. Szczegółowe informacje o bazach zamieszczone są na stronie głównej biblioteki, w zakładce zasoby. Jednak aby wszyscy zainteresowani mogli w pełni korzystać z e-zasobów, konieczne jest cykliczne prowadzenie akcji promujących bazy oraz szkoleń pokazujących zasady ich działania i prowadzenia kwerendy bibliograficzno-bibliotecznej.

W grupie e-zasobów ważną rolę odgrywa baza IBUK Libra. Jest to powstała w 2007 r. wirtualna czytelnia, należąca do Wydawnictwa Naukowego PWN. Jest to pierwsza w Polsce czytelnia książek dla klientów instytucjonalnych o ogólnopolskim zasięgu. Zawiera kilkunastotysięczny, wielodyscyplinarny zbiór publikacji naukowych, specjalistycznych, popularnonaukowych oraz beletrystycznych, wydanych przez najważniejsze polskie wydawnictwa. IBUK Li-

bra to aż 18 tys. tytułów, 228 oficyn wydawniczych oraz 7 lat doświadczeń. Blisko 600 instytucji w Polsce korzysta na co dzień z zasobów platformy, m.in. biblioteki akademickie, publiczne oraz pedagogiczne, prywatne firmy czy renomowane instytucje państwowe.

Baza ta cieszy się dużą popularnością wśród użytkowników BG UP w Lublinie. Daje możliwość „wypożyczenia” książki bez wychodzenia z domu. Czytać można w dowolnym miejscu i o dowolnej porze, ponieważ baza dostępna jest 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu. Z zasobów IBUK Libry można korzystać za pomocą większości urządzeń mobilnych, tj. laptopa, smartfona oraz tabletu. Czytanie książek możliwe jest dzięki dedykowanemu oprogramowaniu pozwalającemu na wejście do publikacji przez przeglądarki www, bez konieczności instalowania dodatkowych aplikacji. Aby zalogować się do platformy, wymagane jest połączenie z Internetem oraz bezpośredni dostęp do sieci wewnętrznej uczelni lub innej instytucji.

Ze względu na duże zainteresowanie Biblioteka Główna zorganizowała kolejne już szkolenie z zasobów platformy IBUK Libra, które się odbyło 1 marca 2016 r.

Szkolenie zostało podzielone na 2 sesje, w których łącznie wzięło udział 91 osób. Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z zasobami IBUK Libry, poznania 2 dostępnych czytników na platformie oraz zaawansowanych narzędzi pracy z tekstem, m.in.: zaznaczanie fragmentów, tworzenie notatek, tagowanie, bezpośrednie powiązanie zagadnień i treści książek ze słownikami i encyklopediami PWN.

Na początku szkolenia zaprezentowano kolekcję, która została zakupiona przez naszą instytucję. Na dzień dzisiejszy dysponujemy kolekcją książek z zakresu nauk matematycz-

no-przyrodniczych oraz w niewielkim zakresie z nauk ekonomicznych i medycznych. Kolekcja jest poszerzana o e-książki dodawane bezpłatnie oraz zgodnie z sugestiami użytkowników.

Prowadzący warsztaty zaprezentował podstawowy czytnik platformy umożliwiający nie tylko czytanie bez ograniczeń czasowych, ale również takie narzędzia, jak szybki podgląd pełnych tekstów, interaktywny spis treści, wyszukiwanie wewnątrztekstowe. W czytniku tym mamy również możliwość wglądu do książek ostatnio dodanych do biblioteki, najczęściej czytanych w bibliotece oraz nowości w IBUK Libra. Dostęp do książek ostatnio przeglądanych przez użytkownika jest możliwy po zalogowaniu.

Ciekawą funkcją platformy jest opcja proponowania zakupu wybranej książki przez czytelnika. Wystarczy kliknąć na ikonkę światełki i informacja o zapotrzebowaniu na konkretną książkę trafia do biblioteki.

Bardziej zaawansowana praca z tekstem jest możliwa po założeniu osobistego konta myIBUK. Konto można założyć w bardzo prosty i szybki sposób, klikając zakładkę „Zarejestruj się” i wypełniając odpowiednie pola. Dysponując takim kontem użytkownik ma możliwość stworzenia spersonalizowanej sfery publikacji w chmurze, tzw. wirtualnej biblioteczki, którą może w każdej chwili modyfikować – dodawać nowe książki lub usuwać te, których już nie potrzebuje. Korzystając z osobistej półki myIBUK, użytkownik ma dostęp do zaawansowanych narzędzi pracy z tekstem – może m.in. dodawać zakładki i robić notatki bezpośrednio w książce, wyszukiwać słowa i frazy w tekście, tagować ważne fragmenty, sprawdzać znaczenie wyrazów w słownikach i encyklopediach PWN. Dostępne centrum książki umożliwia przejrzanie poszczególnych etapów pracy użytkownika.

Prezentacja szerokości możliwości pracy z książką spotkała się z entuzjastycznym odbiorem uczestników szkolenia. Za udział w warsztatach uczestnicy otrzymali certyfikaty.

Szkolenia oraz warsztaty prowadzone przez przedstawicieli baz danych przyczyniają się do popularyzacji baz, a co za tym idzie również do ich większego wykorzystania. Wzrost świadomości oraz wiedzy użytkownika o dostępnych e-źródłach stwarzają dla niego większe możliwości rozwoju na obszarze edukacji oraz researchu. Ze względu na duże zainteresowanie takimi szkoleniami Biblioteka Główna planuje prezentację kolejnych elektronicznych zasobów.

Małgorzata Gorczyńska,
Weronika Krysa, Anna Starek

Wykonanie plakatu sowy: Ilona Stańczak
Wykonanie gazetki: Weronika Krysa
Fot. Weronika Krysa

XIII Lubelski Festiwal Nauki

Nauka źródłem inspiracji

Nauka jest dziedziną kultury zajmującą się wyjaśnianiem praw rządzących światem, odgrywającą podstawową rolę w funkcjonowaniu społeczeństwa. Tworzy ją umysł człowieka za pomocą wypracowanych w ciągu stuleci i ciągle doskonalonych metod i narzędzi.

Zależnie od sposobu prezentacji, może być trudna i niedostępna lub łatwa i przyjemna. To drugie oblicze nauki pokazują poświęcone jej festiwale, organizowane od kilkunastu lat w całym kraju przez środowiska uniwersyteckie we współpracy z innymi instytucjami naukowymi i kulturalnymi. Taki charakter będzie miał również tegoroczny, XIII Lubelski Festiwal Nauki, który odbędzie się w dniach 17–23 września 2016 r.

Po raz drugi zaszczytna funkcja koordynatora środowiskowego tego wydarzenia została powierzona Uniwersytetowi Przyrodniczemu w Lublinie. W związku z tym w listopadzie ub.r. został utworzony Komitet Organizacyjny XIII LFN w następującym składzie: prof. dr hab. Andrzej Borowy – przewodniczący, dr hab. Bartosz Sołowiej – zastępca przew., mgr inż. Iwona Niezgoda i mgr Agnieszka Wasilak – koordynatorki pikniku naukowego, dr hab. inż. Katarzyna Dzida – koordynator wydarzeń kulturalnych, dr hab. Bartosz Sołowiej i mgr Katarzyna Antosiewicz – koordynatorzy sympozjum naukowego dla doktorantów i młodych naukowców, mgr inż. Aleksandra Jezierska – sekretarz, mgr Agata Narolska – skarbnik, mgr Agnieszka Wasilak – kontakt z mediami i obsługa prasowa, mgr Anna Szwajgier – webmaster i grafika, dr inż. Piotr Kiczorowski – współpraca ze sponsorami, dr Andrzej Zykubek – serwis internetowy, rejestracja projektów i zgłoszeń uczestnictwa w Festiwalu. Funkcję koordynatora uczelnianego tego wydarzenia JM Rektor UP w Lublinie powierzył dr Izabeli Kot z Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu. W grudniu Komitet Organizacyjny opracował wniosek pod kierunkiem mgr Katarzyny Antosiewicz do MNiSzW o pokrycie kosztów organizacji Festiwalu z dotacji przeznaczonej na działalność upowszechniającą naukę, a w maju tego roku – wniosek o objęcie XIII LFN patronatem honorowym przez Jarosława Gowina, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W listopadzie 2015 r. w UP w Lublinie został ogłoszony konkurs na hasło XIII edycji LFN. Wzięło w nim udział 87 pracowników i studentów uczelni, którzy zgłosili 192 propozycje hasła. Komitet Organizacyjny za najlepsze uznał „Nauka źródłem inspiracji” zgłoszone przez Adama Stępniaka, studenta kierunku geodezja i kartografia na Wydz. Inżynierii Produkcji. Podkreśla ono rolę nauki w poznawaniu świata, poszukiwaniu nowych rozwiązań i odkrywaniu innowacyjnych technologii, które następnie są wykorzystywane w codziennym życiu i zmieniają świat na lepszy, a ponadto nawiązuje bezpośrednio do hasła „Lublin miastem inspiracji”.

27 kwietnia 2016 r. w Sali Senatu UP w Lublinie odbyło się pierwsze spotkanie współorganizatorów XIII edycji LFN, na którym przedstawiono harmonogram XIII LFN, a także sposób i terminarz rejestracji projektów festiwalowych.

Historia Lubelskiego Festiwalu Nauki zaczyna się 21 maja 2004 r., kiedy to w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego rektorzy pięciu najstarszych lubelskich uczelni oraz dyrektorzy Instytutu Agrofizyki PAN i Instytutu Medycyny Wsi podjęli decyzję, by wzorem innych miast utworzyć w Lublinie cykliczne wydarzenie popularyzujące naukę pod wymienioną wyżej nazwą. W pierwszej edycji Festiwalu, zorganizowanej w roku 2004 i koordynowanej przez UMCS, wzięło udział 8 instytucji (oprócz wymienionych, także Muzeum Lubelskie), których pracownicy zgłosili 221 projektów, tym 46 projektów zgłoszonych przez pracowników i studentów ówczesnej Akademii Rolniczej. W ubiegłym roku w LFN uczestniczyło 35 instytucji, które zaprezentowały 1130 projektów, w tym 126 projektów z naszej uczelni. W bieżącym roku chęć udziału w Festiwalu zadeklarowało dotychczas 41 instytucji, w tym po raz pierwszy m. in. Centralna Biblioteka Rolnicza Oddział w Puławach oraz PWSZ im. Szymona Szymonowica w Zamościu.

Podobnie, jak w latach poprzednich, XIII LFN będzie zorganizowany w trzecim tygodniu września. Uroczysta inauguracja Festiwalu odbędzie się w Centrum Kongresowym UP w Lublinie w sobotę 17 września o godzinie 18.00. Następnego dnia w godzinach od 10.00 do 16.00, na Stadionie Arena Lublin, odbędzie się piknik naukowy. W kolejnych dniach, do piątku 23 września włącznie, na terenie uczestniczących w Festiwalu instytucji będą prezentowane projekty festiwalowe. Ostatniego dnia w Centrum Kongresowym UP w Lublinie odbędzie się uroczyste zakończenie Festiwalu, połączone z podsumowaniem oraz wręczeniem dyplomów i wyróżnień za najlepsze projekty festiwalowe.

Uczestnikami Festiwalu są głównie mieszkańcy Lublina i województwa lubelskiego, ale uczestniczą w nim także grupy młodzieży szkolnej z odległych rejonów kraju. Projekty festiwalowe są adresowane do osób w różnym wieku, począwszy od przedszkolaków, poprzez uczniów szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych i studentów, po nauczycieli, rodziców i seniorów. Odrębną kategorię stanowią projekty adresowane do osób z niepełnosprawnościami: niedowidzących, niedosłyszących, niepełnosprawnych ruchowo oraz z innymi niepełnosprawnościami.

W ostatnich latach podczas festiwalu było prezentowanych ponad 1100 projektów, a liczba uczestniczących w nich osób sięgała 40 tys., co czyni LFN jednym z największych w kraju. Podobnie, jak w latach ubiegłych, Festiwal będzie tygodniowym „świętem nauki”, integrującym lubelskie środowisko naukowe i stanowiącym okazję do prezentowania jego osiągnięć. Będzie również doskonałą okazją do promocji naszej uczelni, także w kontekście pozyskiwania przyszłych kandydatów na studia. Wydarzenie to wpisuje się dobrze w program Strategii Lizbońskiej rysującej obraz przyszłego społeczeństwa opartego na wiedzy i mającego powszechny dostęp do świata nauki. Serdecznie zapraszamy do udziału w XIII Lubelskim Festiwalu Nauki!

Andrzej Borowy

Spotkanie organizatorów LFN 27 kwietnia 2016 r. Fot. BPU

Niewykorzystane możliwości słonecznika bulwiastego

Joanna Dziamba, Szymon Dziamba

Słonecznik bulwiasty (*Helianthus tuberosus* L.) w Polsce występuje najczęściej pod nazwą bulwa bądź topinambur. W zależności od regionu może występować także pod innymi nazwami jak: grusza ziemniaczana, ziemniak kanadyjski, bulba, świniak, chleb świniński, gduła ziemna, karczoch jerozolimski czy orzech ziemny. Słonecznik bulwiasty jako roślina uprawna jest mało znany, mimo że ma długą historię.

Ojczyzną słonecznika bulwiastego jest Ameryka Północna, gdzie uprawiany był przez plemiona Indian jeszcze przed przybyciem Kolumba. Stąd rozprzestrzenił się i na inne kontynenty.

Roślina ta stała się bardzo szybko popularna i znalazła zastosowanie w żywieniu człowieka. Spożywany był w postaci surowej, gotowanej i pieczonej. Początkowo traktowano go na równi z ziemniakiem. Jednak z czasem słonecznik bulwiasty jako roślina jadalna został wyparty przez ziemniaka i wkrótce stał się mało popularny. Do Polski słonecznik bulwiasty sprowadzono dopiero w XIX w. jako roślinę dekoracyjną, i tak najczęściej jest traktowany po dzień dzisiejszy. W ogródkach przydomowych, na polach uprawnych, a także w stanie naturalnym kwitnie od sierpnia do października. W polskich warunkach nie wszystkie ekotypy kwitną. Słonecznik bulwiasty został doceniony przez myśliwych. Wysadzany jest na polanach leśnych i obrzeżach pól uprawnych na tak zwanych poletkach zaporowych dla zwierzyny leśnej. Dzięki temu zwierzyna, a zwłaszcza dziki, nie wyrządza tak wielkich szkód w uprawach polowych.

Obecnie roślina ta wzbudza coraz to większe zainteresowanie zarówno w praktyce rolniczej, jak i nauce. Spotykany jest niemalże na terenie całego kraju. Wykorzystywany jest jako roślina jadalna, pastewna, ozdobna, rekultywacyjna, a nawet energetyczna. Słonecznik bulwiasty jest byliną i może być uprawiany zarówno jako roślina jednoroczna, jak i wieloletnia. Na tym samym stanowisku może być uprawiany przez okres 3–4 lat. Rośliny w korzystnych warunkach wyrastają do wysokości 4–5 m i podobne są do słonecznika, stąd też nazywa słonecznik bulwiasty. W odróżnieniu od słonecznika ma cieńsze łodygi, mniejsze liście i drobne kwiaty. Łodygi, w zależności od odmiany czy ekotypu, mogą być mniej bądź bardziej rozgałęzione. Część podziemną stanowią korzenie przybyszowe i stolonowe wyrastające z podziemnej części łodygi. Wierzchołki stolonów grubieją i tworzą się bulwy różnej wielkości i kształtu. Skórka bulw może mieć zabarwienie białe, żółte, czerwone, a nawet fioletowe.

Jadalną częścią słonecznika bulwiastego są bulwy, które można wykorzystać na różne sposoby, w formie surowej, gotowanej, smażonej czy też pieczonej. Głównym składnikiem bulw jest wielocukier inulina, która nie jest przyswajalna przez układ pokarmowy człowieka. Dlatego też u osób wrażliwych spożywanie bulw w postaci surowej może powodować wzdęcia. W takich przypadkach korzystniejszym sposobem będzie spożywanie bulw po poddaniu ich odpowiedniej obróbce cieplnej (gotowanie, smażenie, pieczenie). Dużą ilość przepisów na temat kulinarne wykorzystania bulw tej rośliny można zna-

leźć w opracowaniu „Warzywa w kuchni” autorstwa Danuty i Henryka Dębskich z 1989 r.

Bulwy i wierzchołki młodych pędów kwiatowych ze względu na bogaty zestaw wielocukrów, białka, kwasów organicznych, witamin i innych związków stanowią cenny surowiec zielarski. Zawarta w bulwach inulina jest cennym składnikiem dla osób cierpiących na cukrzycę (diabetyków). Inulina, łącznie z pektynami i błonnikiem, wiąże dużą ilość niepotrzebnych i szkodliwych związków, takich jak metale ciężkie, cholesterol, kwasy tłuszczowe, związki toksyczne, które trafiają do organizmu z pożywieniem lub są

■ Słonecznik bulwiasty w fazie kwitnienia

■ Bulwy o średniej masie 400 g

wytwarzane w procesie przemiany materii i tym samym powoduje ich usuwanie. Cukier ten stanowi doskonałą pożywkę dla bakterii, które warunkują utrzymanie prawidłowej flory jelitowej człowieka.

Sok z bulw oraz napary z kwiatów tej rośliny wykorzystuje się w leczeniu chorób przewodu pokarmowego. W chorobach reumatycznych zalecane są kąpiele w wywarze z części nadziemnych rośliny, a dla ogólnego wzmocnienia organizmu, herbatka z młodych liści. Zarówno części nadziemne (łodygi, liście), jak i bulwy wykorzystywane mogą być w żywieniu zwierząt gospodarskich, zwłaszcza bydła owiec i świń. Biomasa nadziemna może być skarmiana w postaci rozdrobnionej zielonki bądź kiszonki. Bardzo dobrą kiszonkę otrzymuje się przez dodanie do biomasy słonecznika bulwiastego liści buraczanych, zielonki z trawy i roślin motylkowatych. Bulwy natomiast mogą być skarmiane w postaci surowej, parowanej lub kiszonki. Są także surowcem do produkcji pasz w postaci suszu lub granulatu dla zwierząt monogastrycznych.

Obecnie roślina ta wzbudza duże zainteresowanie jako energetyczna. Zielonka otrzymana po skoszeniu roślin słonecznika bulwiastego może posłużyć do produkcji biogazu. Z wysuszonej części nadziemnej po odpowiedniej obróbce otrzymuje się brykiety lub pelety. Bulwy z kolei wykorzystywane są do produkcji bioetanolu. Z 100 kg bulw można otrzymać 8–10 litrów alkoholu. Przerób w gorzelniach jest prostszy niż ziemniaków, gdyż nie trzeba dawać słoju.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę wielkość plonu bulw, jaki można otrzymać w korzystnych warunkach (80–100 t z 1 ha), to okaże się, że wydajność alkoholu z jednostki powierzchni jest zaskakująca duża. W praktyce rolniczej osiągnięcie plonu tej wielkości nie jest problemem, czego przykładem są załączone fotografie. Inną formą wykorzystania tej rośliny jest rekultywacja gruntów zdegradowanych przez przemysł i gospodarkę komunalną.

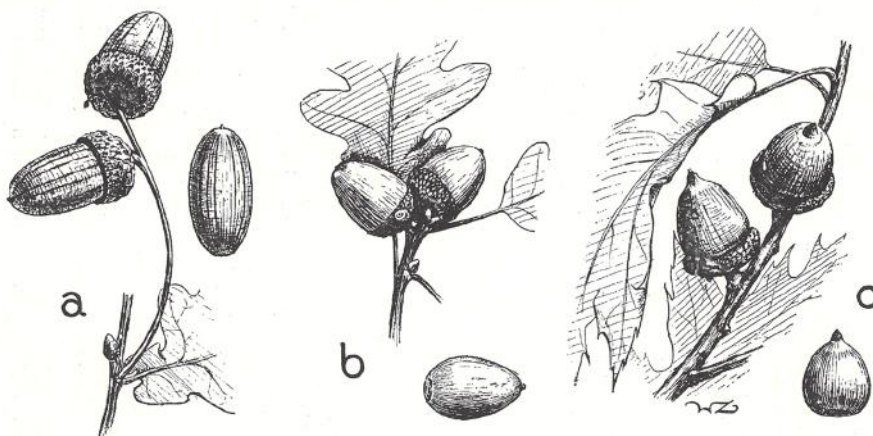
Gatunek ten traktowany jest jako naturalna roślina przeciwozyjna. Wysokie rośliny słonecznika bulwiastego mogą również stanowić doskonałą osłonę wysypisk śmieci, tras komunikacyjnych oraz różnych zwałowisk pokopalnianych i komunalnych. Dużą zaletą słonecznika bulwiastego są małe wymagania siedliskowe. W tym miejscu godzi się przedstawić wypowiedź jednego z uczonych rolników. Cytat „mieszkańcy piaszczystych okolic więcej uwagi winni zwrócić na bulwę, choćby dla dobra tych, których los osadził wśród niewdzięcznych jałowych ziem piaszczystych”. Ze względu na wysokości potencjał plonowania nie tylko bulw, ale także części nadziemnych, małe wymagania siedliskowe, niewielkie nakłady na uprawę, słonecznik bulwiasty może być rośliną konkurencyjną dla wielu innych roślin zarówno jadalnych, pastewnych, jak i przemysłowych. Mamy nadzieję, że w niedalekiej przyszłości słonecznik bulwiasty będzie bardziej postrzegany jako roślina uprawna i może odegrać ważną rolę w produkcji rolniczej, a zwłaszcza w ochronie środowiska.

Fot. Joanna Dziamba

Król drzew

Dąb (*Quercus*) – długowieczne drzewo z rodziny bukowatych (*Fagaceae*) dorastające do wysokości 35–40 m. Posiada charakterystyczne wrębnе liście i owoce – orzechy, tak zwane żółędzie, objęte u nasady zdrewniałą miseczką.

Drewno dębu (twardziel) jest bardzo cenne i twarde. Natomiast biel jest bezużyteczny. Znanych jest około 600 gatunków występujących w umiarkowanej strefie półkuli północnej oraz w Ameryce Środkowej i na Archipelagu Sundajskim, z których część należy do gatunków wiecznie zielonych. W Polsce rosną trzy najważniejsze gatunki dębów żyjące do 700 lat: Dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.), najpospolitszy, dąb bezszypułkowy (*Quercus sessilis* Ehrh.) mniej często spotykany oraz trzeci – dąb czerwony (*Quercus rubra* Fern.) pochodzenia amerykańskiego. Wszystkie trzy są lecznicze, kora ich zawiera garbniki używane również w garbarstwie.

DĄB SZYPUŁKOWY

DĄB BEZSZYPUŁKOWY

DĄB CZERWONY

Oprócz tych dębów w Europie Południowej i w Afryce Północnej rośnie sławny, zimozielony, dąb korkowy (*Quercus suber* L.).

W pojęciach niektórych ludów starożytnych dąb uważany był za króla drzew, za drzewo święte. Dawny Rzym największe zasługi obywateli wieńczył nie laurem, lecz wieńcem z liści dębowych. Słowianie czcili stare, rozłożyste dęby od wieków. W starych dokumentach opisujących granice posiadłości spotykane są wzmianki o dębach jako znakach granicznych. Wierzą, że liście dębu noszone na szyi chroniły od złych duchów.

W prastarych zaleceniach medycyny ludowej dęby miały szczególne znaczenie, np. gałązek dębowych, liści i żółędzi używano

do wróżb i wyrobu różnych lekarstw. Również chleb pieczony w domu, żeby się udał, powinien być przygotowany w dzieży, w której jest choć kilka klepek dębowych, a najlepiej wszystkie. W wałach grodzisk obronnych z czasów piastowskich znajdowano pnie ostrokołów dębowych. W statucie wiślickim wydanym w 1347 r. przez Kazimierza Wielkiego, ograniczono używanie dębów tylko do celów koniecznych, np. pali mostowych. Gdy w Europie nie znano jeszcze ziemniaków żółędzi używano jako paszy dla trzody chlewnej. Klepki dębowe na beczki do wina i piwa były przedmiotem handlu Rzeczypospolitej z krajami ościennymi.

W Polsce znajdują się setki wsi, miasteczek i miast biorących swoje nazwy od dębów, jak: Dąb, Dąbek, Dąbie, Dąbrówka, Dąbrowa Białostocka, D. Górnicza, D. Tarnowska, itd. oraz nazwy uroczysk, pól i lasów. Podobnie jest z nazwiskami ludzi, jak np. Dąbek, Dąbrowski, Dąbski itp.

Wiele osób nie potrafi rozpoznać gatunku dębu po żółędziach i liściach, chociaż nie zawsze tak jest. Dla ułatwienia tego zadania

zamieszczam rysunek z instrukcji pt. „Zbiór i przechowywanie żółędzi”, autorstwa Józefa Roberta Barczyńskiego, wyd. w 1934 r. przez Instytut Badawczy Lasów Państwowych w Warszawie.

Wymienione trzy gatunki dębów kwitną mniej więcej w jednym czasie w maju, a w razie wczesnej, ciepłej wiosny nawet z końcem kwietnia, prawie równocześnie z rozwojem liści. Jeżeli dąb szypułkowy i bezszypułkowy rosną razem w tej samej okolicy, to dąb bezszypułkowy kwitnie przeciętnie o dwa tygodnie później od dębu szypułkowego, ponieważ ma większe wymagania w stosunku do klimatu (ciepła).

Lucjan Cimek

Jabłkowe problemy – sposoby rozwiązania

Konferencja sadownicza

Konferencja odbyła się 24 lutego 2016 r. w Centrum Kongresowym UP w Lublinie. Jej organizatorem było Towarzystwo Rozwoju Sądów Karłowych, Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa UP w Lublinie, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw, Krajowa Unia Producentów Soków oraz Stowarzyszenie Polskich Szkółkarzy.

Prof. Eberhard Makosz dokonał otwarcia konferencji i powitał przybyłych uczestników. Swoją obecnością na spotkaniu zaszczylił prof. dr hab. Stanisław Baran, prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą UP w Lublinie, prof. dr hab. Andrzej Borowy, prorektor ds. organizacji i kadr UP w Lublinie, prof. dr hab. Zenia Michałojć, dziekan Wydz. Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu oraz dr hab. Eugenia Czernyszewicz, prof. UP, prodziekan WOIAK.

Na rynku jabłek w Polsce obserwuje się od pewnego czasu nowe, problemowe warunki gospodarowania, wywołane wzrostem zbiorów jabłek, rosyjskim embargiem i koniecznością zdobywania nowych rynków zbytu. Jak podkreślał prof. Eberhard Makosz – te nowe wyzwania mogą okazać się trudne do sprostania dla samych producentów i eksporterów jabłek, a więc wymagają pomocy ze strony instytucji państwowych. W wystąpieniach przedstawiono najważniejsze problemy w produkcji i dystrybucji jabłek. Określono także propozycje sposobów rozwiązania lub złagodzenia przewidywanych problemów, tj. poprawa jakości owoców, zmiana struktury odmianowej upraw, dalszy wzrost współpracy producentów w grupach i organizacjach oraz zmniejszenie zbiorów jabłek do poziomu 3,5 mln ton.

Na konferencji ogłoszono 8 interesujących wykładów. Prof. Eberhard Makosz przybliżył temat wielkości zbiorów, odmian i powierzchni sadów jabłoniowych w Polsce oraz sytuacji

na europejskim rynku jabłek. Ponadto przedstawił projekt strategii produkcji jabłek w Polsce do 2020 r. oraz projekt propozycji form pomocy państwa producentom i eksporterom jabłek. Zmiany struktury geograficznej w polskim eksporcie jabłek przedstawiła dr Anna Bugała, a temat rozdysponowania jabłek przemysłowych w Polsce przybliżyła dr Bożena Nosecka. Reprezentujący Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw dr Witold Boguta przedstawił propozycje poprawy zorganizowania krajowego rynku jabłek. Zapotrzebowanie przemysłu na jabłka w najbliższych latach scharakteryzował Piotr Trojanowicz, reprezentujący Krajową Unię Producentów Soków. Wpływ sytuacji w sadownictwie na produkcję szkółkarską zaprezentował prezes Stowarzyszenia Polskich Szkółkarzy Maciej Lipecki, natomiast oczekiwania sadowników w stosunku do brukselskich i warszawskich urzędników przedstawił poseł na Sejm RP Mirosław Maliszewski.

Konferencja i podjęta na niej tematyka spotkała się z dużym zainteresowaniem wśród przybyłych gości. Udział w konferencji wzięło blisko 300 osób, w tym głównie producenci jabłek z głównych rejonów uprawy tego gatunku w Polsce, studenci uczelni lubelskich, wrocławskich, przetwórcy i eksporterzy jabłek, producenci drzewek jabłoni, firmy oferujące środki do produkcji jabłek oraz przedstawiciele nauki sadowniczej i administracji państwowej. Dla uczestników serwowano w przerwie kawowej ciepłe i zimne napoje, a po zakończeniu obrad każdy z nich otrzymał niespodzianki zasponsorowane przez uczestniczące w spotkaniu firmy. W trakcie konferencji czynna była wystawa środków produkcji oraz czasopism i książek sadowniczych z możliwością ich zakupu oraz stanowiska informacyjno-promocyjne, m.in. Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Wioletta Wróblewska

Fot. Joanna Pawlak

Prof. Eberhard Makosz

Jagodowe Trendy 2016

W dniach 25–26 lutego br. odbyła się w Kraśniku już po raz dwunasty Konferencja Sadownicza „Jagodowe Trendy”. Była to rekordowa edycja pod względem liczby wystawców (112 firm prezentowało swoją ofertę na 1180 m²) oraz pod względem uczestniczących w niej słuchaczy (w ciągu dwóch dni w konferencji wzięło udział około 1500 osób z Polski, Ukrainy oraz Białorusi). Wśród wystawców znajdowało się również stoisko Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu UP w Lublinie.

Organizatorami konferencji byli: Związek Sadowników RP oraz Katedra Sadownictwa UP w Lublinie przy współudziale Starostwa Powia-

towego w Kraśniku. Głównymi partnerami konferencji byli: BAYER sp. z o.o., CNH INDUSTRIAL POLSKA sp. z o.o. (przedstawiciel New Holland w Polsce) oraz TIMAC AGRO POLSKA sp. z o.o.

Podczas konferencji przedstawiono 34 referaty dotyczące uprawy oraz ochrony maliny, truskawki, porzeczki, wiśni, śliw, oraz derenia. Referaty wydrukowano w obszernych materiałach konferencyjnych w nakładzie 3000 egzemplarzy.

Z naszego Uniwersytetu wystąpiło z prezentacjami 9 wykładowców. Z Katedry Sadownictwa dr Paweł Michalski omówił zagadnienia związane z trwałością przechowalniczą owoców jagodowych, dr Iwona Szot przedstawiła możliwości uprawy w Polsce derenia oraz dr Paweł Krawiec ocenił kilkanaście odmian mali-

■ Dr Beata Hetman

ny w uprawie pod osłonami. Tematy związane z ochroną roślin jagodowych i pestkowych zaprezentowały dr hab. Edyta Górską-Drabik, dr hab. Katarzyna Golan oraz dr Beata Hetman. Zagadnienia związane z nawożeniem malin oraz truskawki przedstawił dr hab. Zbigniew Jarosz, a wiśni dr Magdalena Kapłan. O technice opryskiwania herbicydami plantacji jagodowych mówił dr hab. Stanisław Parafiniuk, zaś ekonomikę produkcji malin w uprawach konwencjonalnych w porównaniu z ekologicznymi zaprezentował dr Dariusz Paszko.

Z innych ośrodków naukowych w konferencji wzięło udział trzech wykładowców z Uniw. Rolniczego w Krakowie, trzech z Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach oraz dwóch z IUNG w Puławach.

W konferencji wzięło również udział dwóch wykładowców z zagranicy: z Anglii oraz z Finlandii. Ponadto zaprezentowano trzy wykłady z prywatnego ośrodka hodowlanego z Brzeznej nt. odmian oraz rozmnażania malin, porzeczki i jeżyny. Pozostałe wykłady zostały wygłoszone przez partnerów komercyjnych konferencji, w których przedstawiono oferowane przez nich produkty do produkcji owoców jagodowych i pestkowych.

Kraśnicka konferencja jest obecnie największą i najważniejszą konferencją wdrożeniową w Polsce oraz w Europie dotyczącą produkcji owoców miękkich. Świadczy o tym coraz większe zainteresowanie wśród sadowników z Polski i Europy Wschodniej. Następna Konferencja Sadownicza „Jagodowe Trendy” odbędzie się 19–20 stycznia 2017 r. w Kraśniku.

Paweł Krawiec

Zdjęcia z konferencji zostały udostępnione przez Związek Sadowników RP oraz portal jagodnik.pl

Fot. Paweł Krawiec (malina)

Dzień Otwarty

Prezentacja oferty kształcenia

10 marca 2016 r. w Centrum Kongresowym odbył się Dzień Otwarty Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Dzień Otwarty to dla uczelni możliwość zaprezentowania oferty kształcenia na najbliższy rok akademicki. Na spotkanie akademickie zostali zaproszeni uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z prawie 200 szkół województwa lubelskiego. Każdego roku w wydarzeniu biorą udział także uczniowie z Garwolina, a w tym roku specjalnie przyjechali wraz z nauczycielką uczniowie z Zespołu Szkół z Nakła Śląskiego.

Uroczystego otwarcia dokonał prorektor ds. studenckich i dydaktyki prof. dr hab. Krzysztof Gołacki, który w swoim wystąpieniu przekonywał przyszłych studentów, dlaczego warto studiować właśnie na UP w Lublinie oraz jak wykorzystać w pełni możliwości oferowane przez uczelnię. Prezentując ofertę kształcenia na najbliższy rok akademicki, nie tylko zachęcał do studiowania na kierunkach przyrodniczo-technicznych, ale także zaprosił młodzież do poznania uczelni z bliska i aktywnego udziału w bardzo bogatym programie przygotowanym przez pracowników, doktorantów i studentów. Do działalności w organizacjach studenckich zachęcał przewodniczący Rady Uczelnianej Samorządu Studentów Marcin Szymczuk.

Na stoisku zorganizowanym przez Dział Organizacji Studiów zainteresowani studiowaniem mogli pobrać informatory z ofertą kształcenia na rok akad. 2016–2017 i uzyskać szczegółowe informacje na temat rekrutacji na studia. Była to okazja, aby rozwiać wszelkie wątpliwości związane z procesem internetowej rejestracji kandydatów, logowaniem do systemu, wypełnianiem

poszczególnych kroków rejestracji, przeliczaniem ocen ze świadectwa dojrzałości oraz z matury dwujęzycznej itp. W czasie Dnia Otwartego swoje stoiska zaprezentowały wszystkie Wydziały, Studenckie Koła Naukowe oraz Zespół Pieśni i Tańca „Jawor”, Chór, Formacja Tańca Towarzystwa EL Centro, Akademicki Związek Sportowy, a także RUSS i Związek Młodzieży Wiejskiej.

W tym roku promowano szczególnie nowy kierunek „chłódnictwo, klimatyzacja i technologie zintegrowane” poprzez warsztaty tematyczne, które cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród uczniów i zostały zrealizowane przy pełnych salach. Równoległe do pokazów i warsztatów odbywających się w Centrum Kongresowym, zajęcia tematyczne odbywały się także w nowym budynku przy ul. Głębokiej 28, a prowadzili je pracownicy Wydz. Inżynierii Produkcji pod nazwą „Ścieżka inżyniera”.

Pokazy tematyczne i wystawy były dostępne dla wszystkich zainteresowanych, natomiast na warsztaty tematyczne ze względu na ograniczoną liczbę miejsc obowiązywała rejestracja poprzez formularz zgłoszeniowy. Wszystkie warsztaty cieszyły się tak dużym powodzeniem, że rejestracja na niektóre, np. „Chemiczny niezbędnik maturzysty”, została zakończona już po pierwszym dniu.

W czasie trwania Dnia Otwartego maturzyści, którzy tłumnie odwiedzili uczelnię, mieli możliwość poznania oferty kształcenia sześciu Wydziałów; spotkania z kadrą dydaktyczną, zadania pytań i uzyskania bezpośrednio odpowiedzi na temat przyszłych studiów, spotkania ze studentami starszych lat, którzy zachęcali do studiowania, do działalności w studenckich kołach naukowych, organizacjach studenckich oraz do uprawiania różnych dyscyplin sportowych w ramach wielu sekcji sportowych; uczestniczenia w licznych pokazach i warsztatach tematycznych oraz degustacjach; poznania Programu Erasmus – czyli część studiów za granicą, poznania oferty języków obcych; uzyskania informacji na temat kwalifikacji cenionych na rynku pracy, czyli porady doradcy za-

wodowego i punktu informacji o kursach i studiach podyplomowych; zwiedzania budynków poszczególnych Wydziałów.

Ogromnym powodzeniem wśród maturzystów cieszyły się konkursy z nagrodami, degustacje miodów pszczelich, serów, produktów zbożowych, naleśników z mąki kasztanowej, lodów smakowych, pokaz przygotowania sushi, pokazy z wykorzystaniem preparatów mikrobiologicznych, pokazy kultur *in vitro*, wydruki 3D i jak zawsze pokaz barwnych prób chemicznych. Można było pod czujnym okiem studentów ze SKN Ogrodników ułożyć własny bukiet z wiosennych kwiatów i zabrać ze sobą, a także uczestniczyć w zabawie z klockami Planisty, którą przygotowali studenci ze SKN Gospodarki Przemysłowej. Każdego roku na wielkie uznanie zasługuje stoisko przygotowane przez studentów z Sekcji Hipologicznej, którzy zachęcają do studiowania na kierunku hipologia i jeździectwo. To stoisko zawsze wyróżnia się pomysłowością i wystrojem, a w tym roku obecność prawdziwego konia przyczyniła się do jeszcze większej atrakcyjności stoiska.

Każdy maturzysta znalazł dla siebie interesujący punkt programu i skorzystał z możliwości bezpośredniego kontaktu z pracownikami i studentami. Zaprezentowane warsztaty wzbudzały każdego roku tak duże zainteresowanie, że nauczyciele wielu szkół wracają ponownie ze swoimi uczniami na tzw. zajęcia zamawiane przygotowywane przez pracowników w ciągu całego roku.

Zapraszamy uczniów, nauczycieli i wszystkich zainteresowanych studiowaniem w UP w Lublinie na Dzień Otwarty za rok. Wszystkim pracownikom, doktorantom i studentom zaangażowanym w przygotowanie tegorocznego Dnia Otwartego dziękujemy za włożoną pracę i zapraszamy do zgłaszania również ciekawych projektów tematycznych już za rok.

Anna Woźniak,
Dział Organizacji Studiów

Fot. BPU

Atrakcją była fotografia „na ścianie”. Fot. BPU

Zakątki Lublina w projektach studentów

Od trzech lat organizujemy wystawę projektów semestralnych studentów studiów magisterskich architektury krajobrazu, prowadzonych przez zespół Katedry Projektowania i Konserwacji Krajobrazu.

W tym roku prace studentów można było oglądać od 27 stycznia do 2 lutego w holu Centrum Kongresowego. Trzon wystawy stanowiły projekty z przedmiotu projektowanie zintegrowane. Na studiach inżynierskich młodzi architekci krajobrazu uczyli się projektowania obiektów architektury krajobrazu. Uczyli się wypełniać przestrzeń ograniczoną do miejsca i zadanych zadań. W projektowaniu zintegrowanym sami sobie stawiali zadania i granice.

Przedmiotem tegorocznego projektu była lubelska dolina Bystrzycy, aż do krawędzi linii kolejowej. Na tym obszarze wykonano szereg projektów i analiz. Rozpoczęto od projektu krajobrazu i po podstawowych analizach (społecznej, przyrodniczej, kompozycyjnej i funkcjonalno-przestrzennej), całość objęto projektem urbanistycznym. Po opracowaniu urbanistycznym wykonano projekty w skali miejsca, które precyzowały przestrzeń kultury (plac) i przestrzeń przyrody (zieleni). Wreszcie detal określał, jak będą te przestrzenie rzeczywiście, po zrealizowaniu projektów, wyglądały. Oprócz projektowania zintegrowanego pokazaliśmy projekty z przedmiotów wybranych w tym semestrze przez studentów. Część zadań dotyczyła tego samego obszaru: projekty Parku Ludowego w Bystrzycy. Pozostałe prace obejmowały projekty konserwatorskie (zespół parkowo-dworski na Felinie); projekty przestrzeni sakralnych (teren przy kościele Nawrócenia Św. Pawła w Lublinie); projekty ogrodu polskiego (ogród pamięci rotmistrza Witolda Pileckiego) i projekty instalacji przestrzennych (starówka lubelska).

Praca w trakcie semestru jest bardzo intensywna. Studenci wykonują badania terenowe, zbierają i poddają analizie dane wyjściowe, projektują i wreszcie ubierają swoje wizje w czytelne i komunikatywne obrazy. Ten ogromny wysiłek, pokazany na wystawie, pozwala obejrzeć się w lustrze, co i jak zrobiłem. Ale nie tylko, pozwala na obejrzanie się w oczach innych, nabrania pewności siebie, wejście w tryb życia zawodowego. Studentów cieszy, że ich wysiłek jest doceniony, że wystawa jest rokrocznie otwierana przez władze uczelni i Lublina; ma oprawę medialną (prasa, telewizja, radio) i jest także obecna w Aktualnościach Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Jan Rylke

Fot. Archiwum Katedry Projektowania i Konserwacji Krajobrazu

Studenckie i doktoranckie konferencje naukowe

Zgodnie z trzynastoletnią już tradycją Studenckie Koło Naukowe Biologów i Hodowców Zwierząt Wydz. Biologii i Hodowli Zwierząt zorganizowało Seminarium Studenckich Kół Naukowych nt. „Środowisko – Zwierzę – Produkt”. 7 kwietnia br. odbyła się także XIII konferencja pod honorowym patronatem JM Rektora i dziekana Wydziału, a ponadto zorganizowano wspólnie z Radą Doktorantów naszej uczelni III Ogólnopolską Konferencję Doktorantów.

Konferencja studentów

W tym roku gościliśmy studentów z 8 ośrodków akademickich: UR Kraków, UWM Olsztyn, UP Poznań, UR Rzeszów, ZUT Szczecin, UP Wrocław, PWSZ Chełm i UP Lublin. Łącznie zaprezentowano dużą liczbę (103) ciekawych opracowań naukowych w formie referatów i posterów. Były one prezentowane w 3 sesjach: biologii i hodowli zwierząt, ochrony środowiska i posterowej. Jury Seminarium stanowili profesorem WBiHZ naszej uczelni: Tomasz Gruszek, Antoni Brodacki, Jan Matras, Leszek Drozd, Jacek Łętowski i Leszek Tymczyna.

Tematyka prac prezentowanych w sesji referatowej „Biologia i hodowla zwierząt” dotyczyła różnych aspektów hodowli i produkcji podstawowych gatunków zwierząt gospodarskich, ich żywienia, treningu i zachowania. Jury najwyżej oceniło pracę „Analiza inseminacji owiec poza sezonem rozrodczym”, którą wykonali: Bartłomiej Marciniak i Dorota Wróbel z Sekcji Hodowców Owiec i Kóz SKNBiHZ UP w Lublinie, pod naukowym kier. dr hab. Anny Szymanowskiej, prof. UP. Autorzy w doświadczeniu na materiale 137 sztuk maciorek pełno-mięsnej linii syntetycznej BCP wykazali dużą skuteczność metody Chronogest w celu synchronizacji rui poza sezonem rozrodczym. Maciorki, których ciążyą była wynikiem insemina-

cji charakteryzowały się dobrą płodnością (59,1%) i wysoką plennością (163%). Najlepsze efekty dotyczące skuteczności inseminacji zaobserwowano w grupie maciorek, które po raz pierwszy użyto do rozrodu (dwuletnie), przy czym charakteryzowała je niska plenność (108%) i wysoki odchow (100%). Wysoka plenność inseminowanych maciorek poza sezonem rozrodczym daje możliwość dostarczania na rynek wartościowego materiału rzeźnego, co pozwoliłoby na złagodzenie sezonowości w dostawie surowca i równocześnie poprawiłoby efektywność ekonomiczną gospodarstw owczarskich.

Drugie miejsce przyznano pracy Adriana Kubaczyńskiego, Alicji Budzyńskiej i Macieja Bąkowskiego „Efektywność stosowania preparatu czosnkowego w odchowie indyczek” wykonanej w Sekcji Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa SKNBiHZ pod opieką naukową dr hab. Renaty Klebaniuk, prof. UP Lublin, a trzecie Magdaleny Skibickiej z ZUT w Szczecinie, za opracowanie „Wpływ systemu utrzymania na zdrowotność i wyniki odchovu cieląt”, wykonane pod nauk. opieką dr hab. Ewy Czerniawskiej-Piątkowskiej.

Z uwagi na wysoki poziom prezentowanych prac jury przyznało aż 5 wyróżnień: A. Sokołowska i wsp. z UWM Olsztyn, A. Lisowska z UP Lublin, N. Pogroszewska i wsp. z UP Lublin, Z. Sztramkowski z UWM Olsztyn i T. Wodyk i wsp. z UP Lublin.

W sesji referatowej „Ochrona środowiska” pierwsze miejsce przyznano pracy pt. „Bioaerazol w powietrzu lubelskiej trasy podziemnej”, wykonanej przez zespół autorów (Martyna Kasela, Mateusz Ossowski, Justyna Gierczak, Wioletta Żmuda-Czerwonka) w SKN Ochrony Środowiska UP Lublin pod kier. prof. Bożeny Nowakowicz-Dąbek i dr. Łukasza Wlazło. Metodą zderzeniową określono ogólną liczbę bakterii i grzybów w powietrzu oraz pobrano wymazy ze ścian, otworów wentylacyjnych i makiet miasta. Po inkubacji podłoży

hodowlanych dokonano identyfikacji gatunkowej wyrosłych kolonii mikroorganizmów. Zmierzone stężenie lotnych związków organicznych, siarkowodoru, dwutlenku węgla, dwutlenku azotu w powietrzu. Rejestrowano wilgotność i ruch powietrza, temperaturę, natężenie pola magnetycznego oraz natężenie oświetlenia. Badania bioaerolu nie wykazały obecności szkodliwych czynników biologicznych z klasy drugiej, czyli mogących wywołać choroby u ludzi. Stężenia bakterii i zarodników grzybów pleśniowych w powietrzu nie przekroczyły obowiązujących norm i zaleceń.

Drugie miejsce zajęła studentka Paulina Stępkowska z ZUT Szczecin, która przedstawiła opracowanie „Ocena pozostałości DDT w mleku krowim”, wykonane w SKN Higieny Środowiska, pod kier. dr hab. Agnieszki Tomzy-Marciniak. Trzecią lokatę przyznano młodej badaczce z Lublina (Aga Żarczyńska) za referat „Inwazyjne gatunki żółwi w wodach Lubelszczyzny”, wykonany w Sekcji Terrarystycznej SKNBiHZ UP Lublin, pod naukowym kier. dr hab. Mirosława Karpińskiego i mgr. inż. Damiana Zielińskiego. Wyróżnienie w tej sesji otrzymały Monika Nowakowska i wsp. z ZUT Szczecin

W sesji posterowej zaprezentowano 28 interesujących opracowań, a I miejsce przyznano zespołowi autorów: Monika Stempniak, Damian Skibiński, Dagmara Łuczkiwicz, Karolina Jóźwik, Dariusz Mazur z Sekcji Hydrobiologii SKN Ochrony Środowiska UP w Lublinie za plakat pt. „Ocena jakości wody na podstawie właściwości fizycznych i chemicznych w kompleksie zbiorników retencyjnych na rzece Nipryś w Józefowie”, wykonany pod kier. dr. Wojciecha Płaski.

Drugie miejsce przypadło Sylwii Paprockiej, Patrycji Kołodziej i Konradowi Grzesiukowi z UP w Lublinie za poster „Wykorzystanie zabawek dla świń jako sposób polepszenia dobrostanu”, a trzecie Małgorzacie Puk, także z UP w Lublinie za pracę „Zmiany wybranych parametrów

Uczestnicy Seminarium Studeckich Kół Naukowych. Fot. BPU

jakości jaj w czasie przechowywania w zależności od ich klasy wagowej”. Wyróżnienia z kolei otrzymali następujący studenci UP w Lublinie: M. Mitura i wsp., M. Ossowski i wsp., D. Skibiński i wsp. oraz S. Szczygiel i wsp. z UR Rzeszów i M. Kusztal i wsp. z UP Wrocław.

Konferencja doktorantów

Podczas III Ogólnopolskiej Konferencji Doktorantów zaprezentowano 18 doniesień naukowych w formie referatów oraz 20 posterów. W sesji referatowej przyznano pierwsze miejsce Ewelinie Zielińskiej za „Prozdrowotne właściwości peptydów otrzymanych z białek wybranych gatunków owadów jadalnych”, wykonane pod opieką naukową prof. Barbary Baraniak na Wydz. Nauk o Żywności i Biotechnologii UP w Lublinie, a drugie Aleksandrze Gogół za pracę „Donors of agronomically important traits for common wheat”, wykonaną pod opieką prof. Krzysztofa Kowalczyka z Inst. Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin UP w Lublinie. Trzecie miejsce przypadło Magdalenie Dobrowolskiej, także z UP Lublin, za opracowanie nt. „Nanosrebro jako skuteczny środek w walce z drożdżakami *Candida* spp. występującymi na stopach osób dorosłych”, wykonane pod naukową opieką dr hab. Anny Chmielowiec-Korzeniowskiej, prof. UP z Katedry Higieny Zwierząt i Środowiska.

Wyróżnienia otrzymali doktoranci UP Lublin: M. Poniewozik, I. Podgórska, E. Cholewińska i wsp., K. Gustaw i wsp. oraz C. Habryka z UR Kraków.

W sesji posterowej jurorzy przyznali pierwsze miejsce Kamilowi Wilczyńskiemu za plakat „Aktywność przeciwutleniająca komercyjnych soków jabłkowych”, wykonany pod opieką naukową dr hab. Zbigniewa Kobusa z Kat. Inżynierii i Maszyn Spożywczych UP w Lublinie. Drugie natomiast Natalii Walczak za poster „Bacterial infections in ornamental fish” zrealizowany pod opieką dr hab. Leszka Guza z Zakładu Chorób Ryb i Biologii UP w Lublinie, a trzecie Małgorzacie Budzeń za pracę „Innovative Solutions to Materials Used In Vehicle Construction – Environmental Aspect” pod kier. dr hab. Agnieszki Sujak z Kat. Fizyki UP Lublin.

Wyróżnienia natomiast otrzymali: L. Dawidowicz z UP Poznań, M. Myszura z UP Lublin i M. Płatkowski z ZUT w Szczecinie.

Seminarium uroczyste podsumowali dziekan WBiHZ prof. Eugeniusz Grela, jurorzy oraz opiekun naukowy SKN Biologów i Hodowców Zwierząt prof. Sławomir Pietrzak, podkreślając wysoki poziom naukowy zaprezentowanych prac, ogromne zaangażowanie studentów i opiekunów poszczególnych Kół Naukowych oraz Sekcji. Skierowano również słowa podziękowania władzom uczelni za umożliwienie i dofinansowanie organizacji konferencji. Najlepsze prace z obu konferencji zostaną opublikowane w wydawnictwie Annales UMCS Zootechnica.

Warto podkreślić, że SKN Biologów i Hodowców Zwierząt jest aktualnie najstarszym i największym Kołem Naukowym działającym w UP w Lublinie (aktualnie zrzesza 24 sekcje, w których udziela się ok. 400 studentów).

Sławomir Pietrzak

Problemy technologii produkcji roślinnej, zwierzęcej i żywności

Po takim hasłem przebiegała XIV Naukowa Konferencja Doktorantów III roku studiów doktoranckich Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, która odbyła się 12 kwietnia 2016 r.

Celem konferencji była ocena zaawansowania pracy nad doktoratem, ocena przygotowania merytorycznego doktoranta z zakresu tematyki badawczej, przygotowanie do publicznej obrony rozprawy doktorskiej, a także dyskusja nad kierunkami badań prowadzonymi w UP w Lublinie.

Konferencję krótkim przemówieniem rozpoczął prorektor ds. studenckich i dydaktyki prof. dr hab. Krzysztof Gołacki. Podczas pierwszej sesji, prowadzonej przez dr hab. Iwonę Puzio, dotyczącej problemów technologii produk-

cji zwierzęcej, przedstawiono 10 referatów. Wystąpienia związane z zagadnieniami technologii produkcji roślinnej podczas sesji, której przewodniczył dr hab. Sławomir Kocira, zaprezentowało dziewięć doktorantów. Trzecia sesja, prowadzona przez dr hab. Urszulę Gawlik-Dziki, dotyczyła problemów technologii produkcji żywności. Swoje prace zaprezentowało pięć doktorantów.

Na konferencji poza 24 doktorantami i ich promotorami obecni byli także kierownicy studiów doktoranckich, pracownicy UP w Lublinie oraz zaproszeni goście.

Emilia Królikowska. Fot. BPU

Wiedza i umiejętności rolnicze

W Zespole Szkół Rolniczych w Kijanach 22 kwietnia 2016 r. odbyły się eliminacje okręgowe XL Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych. W zmaganiach wzięło udział 128 uczniów z 40 szkół z terenu województw lubelskiego i podkarpackiego. Organizatorem olimpiady na tym szczeblu był Komitet Okręgowy działający przy UP w Lublinie oraz Zespół Szkół Rolniczych w Kijanach.

W okręgu lubelskim uczniowie startowali w sześciu blokach tematycznych: produkcja roślinna, produkcja zwierzęca, mechanizacja rolnictwa, technologia żywności, gastronomia i architektura krajobrazu. Celem Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych jest rozwijanie wśród młodzieży zainteresowań rolnictwem oraz popularyzacja i pogłębienie wiedzy rolniczej, ponad wiadomości i umiejętności zawodowe objęte programem nauczania w szkołach rolniczych. Ponadto umożliwia ona łączenie wiedzy teoretycznej z umiejętnościami praktycznymi, jako podstawowe zasady nauczania rolnictwa.

Olimpiada jest trzystopniowa i obejmuje: eliminacje szkolne – I stopień, eliminacje okręgowe – II stopień, finał centralny – III stopień. Na wszystkich stopniach przewiduje się zadania pisemne (testy), zadania praktyczne, a na szczeblu szkolnym również rozmowę kwalifikacyjną. Każdy uczestnik odpowiada na 60 pytań testowych, w tym 45 pytań specjalistycznych oraz 15 z ekonomiki i organizacji produkcji, obrotu towarowego, kalkulacji finansowych, gospodarki kredytowej, organizacji małych zakładów przemysłowych i małych przedsiębiorstw produkcyjnych, konserwacji i przetwórstwa surowców pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz ochrony środowiska. Grupa uczestników tego samego bloku tematycznego otrzymuje zestaw jednobrzmiących pytań.

W skład Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych w UP w Lublinie wchodzi dr hab. Piotr Kraska (przewodniczący) oraz dr Sylwia Andruszczak (sekretarz). W organizację olimpiady aktywnie włączyli się pracownicy i doktoranci naszej uczelni oraz studenci Koła Naukowego Agronomów, biorąc udział w pracach jury. Funkcję przewodniczących i członków jury w poszczególnych blokach tematycznych pełnili: produkcja roślinna – dr Ewa Kwiecińska-Poppe (przewodniczący), dr Małgorzata Haliniarz, dr Krzysztof Różyło, mgr inż. Paweł Gierasimiuk; produkcja zwierzęca – dr hab. Marek Babicz, prof. nadzw. UP (przewodniczący), dr inż. Piotr Stanek, mgr inż. Marcin Hałabis; mechanizacja rolnictwa – dr inż. Andrzej Turski (przewodniczący), dr inż. Adam Węgrzyn, dr inż. Waldemar Lebedowicz; technologia żywności – dr Agnieszka Malik (przewodniczący), mgr Kamil Toczek, mgr Magdalena Michalak; gastronomia – dr inż. Marta Zalewska-Korona (przewodniczący), mgr Klaudia Gustaw, mgr Aleksandra Ciołkowska, mgr Katarzyna

na Skrzypczak; architektura krajobrazu – dr hab. Halina Lipińska (przewodniczący), dr hab. Mirosława Chwil.

Koło Naukowe Agronomów działające na Wydz. Agrobioinżynierii reprezentowali: przewodniczący – inż. Hubert Rusecki oraz opiekun naukowy – dr inż. Małgorzata Haliniarz.

JM Rektor prof. dr hab. Marian Wesołowski ufundował okolicznościowe puchary dla najlepszej szkoły XL Olimpiady oraz dla zwycięzców w poszczególnych blokach tematycznych. Ponadto dziekan WA prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk ufundował puchar dla najlepszego uczestnika

olimpiady. Z kolei Biuro Promocji Uczelni aktywnie wsparło organizatorów, przekazując materiały promujące UP w Lublinie.

W eliminacjach Centralnych Olimpiady okręg lubelski będzie reprezentowało 18 uczniów. Najlepsze wyniki w Olimpiadzie uzyskali uczniowie z Zespołu Szkół nr 3 w Łukowie, natomiast największą liczbę punktów zdobył Marcin Kruk z Technikum Gastronomiczno-Hotelarskiego w Lublinie. Tegoroczne centralne eliminacje będą zorganizowane na terenie okręgu poznańskiego w dniach 3–4 czerwca 2016 r. w miejscowości Trzcianka k. Nowego Tomyśla.

Tekst i zdjęcia:

Sylwia Andruszczak, Piotr Kraska

■ Przewodniczący Komitetu Okręgowego OWIUR – Piotr Kraska

■ Zwycięzcy poszczególnych bloków tematycznych

W poszukiwaniu uniwersyteckich szans rekrutacyjnych

W Zespole Szkół Rolniczych w Kijanach 22 kwietnia 2016 r. odbyły się eliminacje okręgowe XL Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych.

Uczestnicy wyłonieni podczas eliminacji szkolnych, zgodnie z formułą, rozwiązują test wiedzy, a następnie wykonują trzy zadania praktyczne. Jest to wydarzenie ogólnopolskie, organizowane corocznie dla uczniów szkół średnich w większości o profilu rolniczym. Odbywa się ono w jedenastu blokach tematycznych: produkcja roślinna, produkcja zwierzęca, mechanizacja rolnictwa, ogrodnictwo, ochrona i inżynieria środowiska, technologia żywności, gastronomia, agrobiznes, leśnictwo, architektura krajobrazu i weterynaria. W naszym lubelskim okręgu, obejmującym 44 powiaty z trzech województw, organizatorem jest Komitet Okręgowy funkcjonujący przy UP w Lublinie. Laureaci ze wszystkich dziewięciu okręgów kwalifikują się do finału ogólnopolskiego, który tym razem organizuje okręg poznański. W eliminacjach szkolnych uczestniczy kilka tysięcy uczniów, dokładne liczby uczestników eliminacji okręgowych i liczbę miejsc na finały ogólnopolskie obrazuje tabela.

Przytoczone dane ukazują skalę i znaczenie przedsięwzięcia promowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wspieranego finansowo przez Fundację BGŻ BNP PARIBAS. Patrohem medialnym imprezy jest Agencja Promocji Rolnictwa i Agrobiznesu „APRA”, wydawca wielu czasopism rolniczych i portalu internetowego agropolska.pl.

Od wielu lat jestem członkiem Komitetu Okręgowego OWiUR, składającego się z pracowników UP w Lublinie i mam doświadczenie z przebiegu kilkudziesięciu edycji olimpiady. Uczestnicy, uczniowie szkół średnich z okręgu, wykazują niezmiennie duże zaangażowanie i są dobrze przygotowani merytorycznie. Wynika to przede wszystkim z faktu, że łączą swą przyszłość z pracą w specjalnościach reprezentowanych w poszczególnych blokach tematycznych olimpiady. Naturalne jest, że w następnym etapie edukacji poszukują uczelni odpowiedniej do rozwoju ich zainteresowań. Potwierdzają to rozmowy z uczestnikami w czasie finałów, miło jest także rozpoznawać uczestników olimpiady wśród studentów kolejnych roczników. Znając przytoczone fakty, można zastanawiać się, czy w wystarczający sposób wykorzystujemy potencjał olimpiady.

Sytuacja demograficzna wymusza na uczelniach prowadzenie działań preorientacyjnych. Na różne sposoby próbujemy dotrzeć do szkół, a przede wszystkim do uczniów, z naszą ofertą edukacyjną. Łącząc się z tym określone niedogodności. Za każdym razem trze-

ba nawiązać kontakt i zorganizować spotkanie w czasie lekcji. Eliminacje szkolne olimpiady, organizowane jesienią w placówkach edukacyjnych, są naturalną okazją do połączenia obu działań – testu w ramach olimpiady i preorientacji, bez konieczności uzgadniania dogodnych terminów z dyrektorami szkół.

Oczywiście realizacja takiego przedsięwzięcia łączy się z dodatkowym zaangażowaniem pracowników uczelni. Myślę jednak, że takie zaangażowanie byłoby zdecydowanie mniejsze niż przy obecnym sposobie przedstawiania oferty edukacyjnej uczelni w niewielkich miejscowościach regionu. Obecnie etap szkolny olimpiady organizują miejscowi nauczyciele koordynowani przez przewodniczącego Komitetu Okręgowego OWiUR dr. hab. Piotra Kraskę i sekretarz dr inż. Sylwię Andruszczak. Obie osoby wykonują ogromną pracę wymagającą utrzymywania na bieżąco kontaktu ze wszystkimi szkołami uczestniczącymi w OWiUR.

Wydaje mi się, że wytypowani przez dziekanów przedstawiciele wydziałów mogliby z powodzeniem pomóc w koordynacji i być zawsze na miejscu podczas testów. Jednocześnie staliby się swoistymi emisariuszami uczelni w poszczególnych szkołach. Jestem przekonany, że taka zmiana w organizacji olimpiady podniosłaby jej rangę, przynosząc przy tym korzyści marketingowe (wizerunkowe) uczelni.

W ostatnich latach coraz intensywniej poszukujemy sposobu na zwiększenie i ustabilizowanie liczby studentów na naszym Uniwersytecie. Może ten proponowany jest jednym z nich.

Andrzej Turski

Liczba uczestników zakwalifikowanych do eliminacji okręgowych XL edycji OWiUR

Blok	Bydgoszcz	Kraków	Lublin	Olsztyn	Poznań	Siedlce	Szczecin	Warszawa	Wrocław	Suma
Produkcja roślinna	24 (4)	12 (2)	12 (2)	26 (4)	21 (3)	19 (3)	9 (1)	19 (3)	21 (3)	163 (25)
Produkcja zwierzęca	23 (3)	9 (1)	15 (2)	24 (4)	26 (4)	22 (3)	14 (2)	20 (3)	21 (3)	174 (25)
Mechanizacja rolnictwa	22 (3)	15 (2)	35 (5)	22 (3)	23 (3)	29 (4)	18 (2)	26 (4)	22 (3)	212 (29)
Ogrodnictwo	–	15 (3)	–	–	15 (3)	–	–	16 (4)	–	46 (10)
Technologia żywności	5 (1)	9 (2)	17 (3)	24 (4)	13 (2)	10 (2)	24 (4)	17 (3)	19 (3)	138 (24)
Gastronomia	18 (2)	36 (4)	29 (3)	27 (3)	21 (3)	23 (3)	42 (5)	23 (3)	24 (3)	243 (29)
Agrobiznes	11 (2)	17 (3)	6 (1)	25 (4)	11 (2)	10 (2)	17 (3)	10 (2)	23 (3)	130 (22)
Leśnictwo	–	13 (3)	–	–	12 (3)	–	–	24 (5)	–	49 (11)
Ochrona i inż. środowiska	–	18 (5)	–	–	22 (6)	–	–	–	–	40 (11)
Architektura krajobrazu	15 (3)	23 (3)	20 (3)	24 (3)	24 (3)	11 (2)	25 (3)	20 (3)	32 (5)	194 (28)
Weterynaria	–	–	–	25 (4)	34 (6)	–	–	–	31 (5)	90 (15)
Liczba uczestników eliminacji okręgowych	118 (18)	167 (28)	134 (19)	197 (29)	222 (38)	124 (19)	149 (20)	175 (30)	193 (28)	1479 (229)

- w nawiasach liczba miejsc w finale centralnym

- bloki: weterynaria, ochrona i inż. środowiska i ogrodnictwo są organizowane łączone dla kilku okręgów

Drewniany skarb

Wystawa „Drewniany skarb. Chroniąc dziedzictwo kreujemy przyszłość”, przygotowana przez zespół Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”, gościła w budynku Collegium Agronomicum II UP w Lublinie w dniach 30 marca – 15 kwietnia 2016 r. W dniu wernisażu opiekun wystawy Joanna Żętar, reprezentująca Laboratorium Nowe Media, omówiła wystawę oraz przedstawiła efekty międzynarodowego projektu.

Do projektu zostało wytypowanych pięć miasteczek z terenu Lubelszczyzny: Dubienka, Krasnobród, Szczepietnica, Tyszowce i Wojsławice. W okresie międzywojennym były to typowe miasteczka wielokulturowe, zamieszkałe przez społeczność chrześcijańską wyznania rzymskokatolickiego, społeczność żydowską, a także prawosławną. Wymienione miejscowości charakteryzują się występowaniem rynku i wokół niego zabudowy drewnianej, w tym charakterystycznej dla architektury Lubelszczyzny zabudowy podcieniowej (Krasnobród, Wojsławice).

W Norwegii objęto programem miasto Larvik założone w 1671 r., którego przestrzeń miejska jest całkowicie wypełniona architekturą drewnianą. Efektem prac rozpoczętych w 2014 r. jest strona internetowa projektu, na której zamieszczone są wirtualne makiety 3D miasteczek, karty dziedzictwa wraz z dokumentacją fotograficzną, katalog i szlak zabytków architektury drewnianej obszaru Lubelszczyzny, nagrania wideo z wypowiedziami ekspertów i relacjami oraz dwie publikacje książkowe, dostępne w formie elektronicznej.

Wystawa będąca ostatnim etapem projektu prezentowana była w 2015 r. w Norwegii i miasteczkach Lubelszczyzny. Na początku 2016 r. zaprezentowana została również na lubelskich uczelniach wyższych: Politechnice Lubelskiej, Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. W sezonie letnim przewieziona zostanie do Zwierzyńca, gdzie stanie przed budynkiem Ośrodka Edukacyjnego-Muzealnego Roztoczańskiego Parku Narodowego, z którym Katedra Botaniki UP w Lublinie pozostaje w ścisłej współpracy.

Podczas wystawy zaprezentowane zostały również prace dyplomowe (inżynierska i magisterska) absolwentki kierunku architektura krajobrazu UP w Lublinie mgr inż. arch. kraj. Sylwii Grunwald, ukazujące walory przyrodnicze i kulturowe, dawnej osady letniskowej Adampol, obecnie dzielnicy Świdnika. Obie prace zostały wykonane w Katedrze Botaniki pod kierunkiem dr inż. Beaty Żuraw. Podjęcie tematyki architektury drewnianej Adampola zainspirowała doktorantka w Katedrze Roślin Ozdobnych i Architektury Krajobrazu, mieszkanka Świdnika mgr inż. arch. kraj. Renata Chyżewska. W organizacji wystawy wzięły udział ponadto: dr inż. arch. Małgorzata Sosnowska, adiunkt w Zakładzie Architektury Krajobrazu oraz absolwentka architektury krajobrazu (obecnie studentka II roku leśnictwa) mgr inż. arch. kraj. Anna Gumienik.

Beata Żuraw

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie
oraz
Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”

zapraszają na wystawę

„Drewniany Skarb. Chroniąc dziedzictwo kreujemy przyszłość”

Uroczyste otwarcie, z udziałem przedstawicieli Uniwersytetu Przyrodniczego i Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”, odbędzie się 30 marca 2016 (środa) o godz. 12:00 w holu głównym Collegium Agronomicum II Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Wystawa prezentuje architekturę drewnianą występującą na Lubelszczyźnie oraz w norweskim Larviku. Projekt, którego wystawa jest efektem miał na celu dokumentowanie i promocję tradycyjnej architektury drewnianej miasteczek Lubelszczyzny oraz uwrażliwienie społeczności lokalnych na problem degradacji wielokulturowego dziedzictwa.

Podczas wystawy będzie można obejrzeć prace absolwentki kierunku architektura krajobrazu mgr inż. arch. kraj. Sylwii Grunwald, ukazujące walory przyrodnicze i kulturowe dawnej osady letniskowej Adampol, obecnie dzielnicy Świdnika.

Wystawę będzie można oglądać do 15 kwietnia 2016

Przemijanie – malarstwo Bożeny Przywary

5 maja br. w Domu Żołnierza im. J. Piłsudskiego przy ul. Żwirki i Wigury w Lublinie odbył się wernisaż malarstwa i grafiki Bożeny Przywary, pracownika administracyjnego na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu UP w Lublinie. Artystka jest prezesem Klubu Plastyka przy Klubie Batalionu Dowodzenia Wielonarodowej Brygady (część polska) w Lublinie. Jest członkiem Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych. Swoje prace prezentowała na 11 wystawach indywidualnych, w wystawach zbiorowych w TPSP Galeria „Przy Bramie” oraz kilkakrotnie na Uniwersytecie Przyrodniczym. W Domu Żołnierza wystawiła już po raz trzeci. Kilkakrotnie pisaliśmy o tym w Aktualnościach UP (nr 1(61)2012; nr 2(70)2014).

Jak czytamy w katalogu obecnej wystawy: „Pierwsze plamy pędzlem stawiała bez przekonania wiary w wartości swojej osobowości. Maluje techniką olejną. Tematem jej prac najczęściej są kwiaty i pejzaże, martwa natura i przeróżne inspiracje artystyczne. Interesuje się również architekturą, którą wykonuje węglem. Wszelkie inspiracje piękna na płótnie czerpie z otaczającej natury przyrody. Wykreowany styl zdobywała własnym doświadczeniem, metody prób i błędów, analizy wielu lektur i konwersacji, eksperymentowania różnymi technikami i materiałami.

Wielobarwność obrazów nanosi z ogromną precyzją, stwarzając refleksyjny nastrój. Przekucie własnych koszmarów w dzieła krzewiące radość, nadzieje i ukojenie zdaje się być jej zdolnością właściwą. Można zadać pytanie – na ile sztuka staje się polem ideologicznej walki? Malarstwo to sztuka doświadczeń w relacji, posiadająca moc terapeutyczną. Życie z pasją to życie pałające optymizmem. Nauka inspirująca sztukę, to wartości wymiennej refleksji, pozwalającej sformułować czas i miejsce otaczającego nas świata.

Bożena Przywara podzieliła się z nami informacjami o swojej działalności w Klubie Plastyka: „Zamiłowania swoje realizuję również w Klubie Plastyka we współpracy z kierownikiem Klubu Batalionu Dowodzenia Wielonarodowej Brygady (część polska) ppłk rez. Andrzejem Ptasimskim. Uczestniczymy w wyprawach turystyczno-historycznych. Dzięki serdeczno-

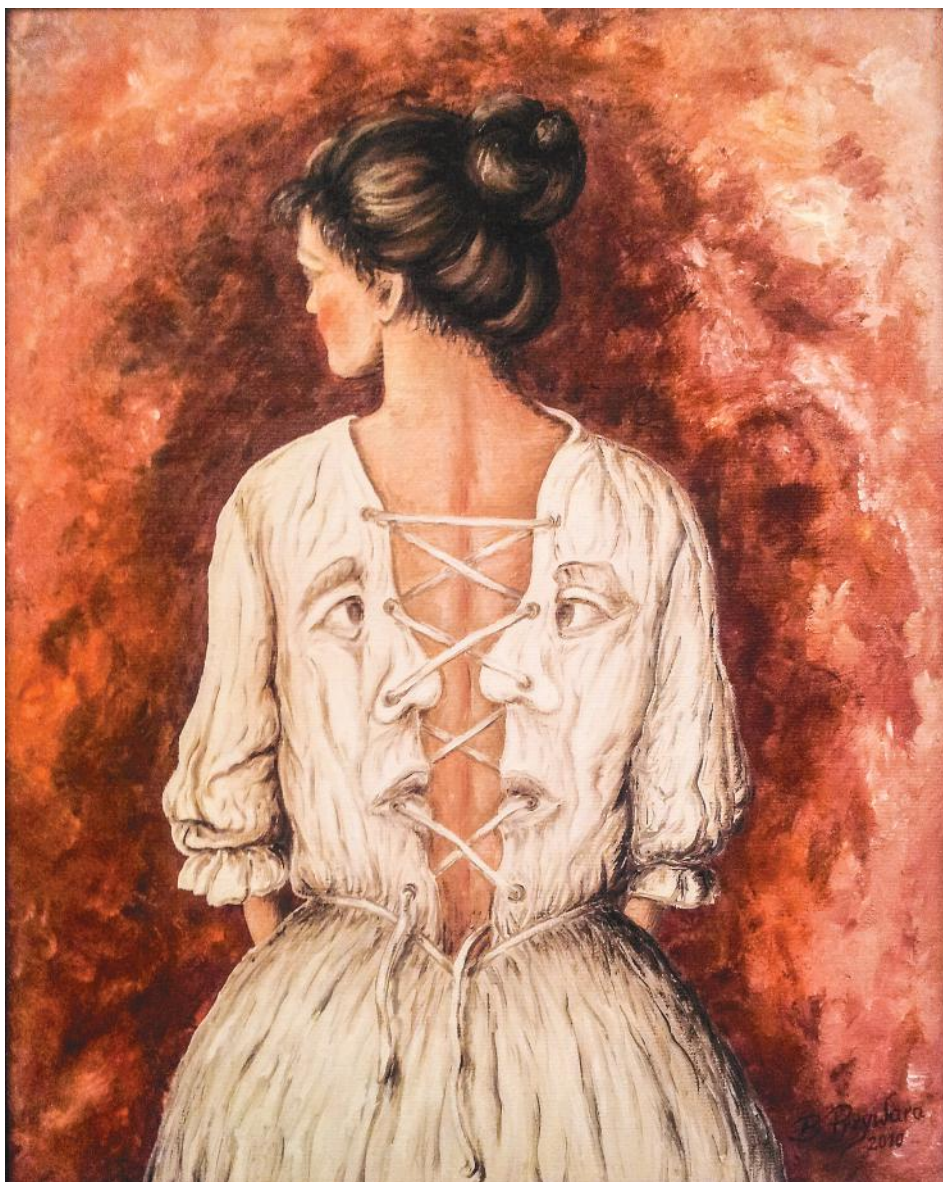
ści pana Andrzeja wyprawy turystyczne dla klubowiczów są nową inspiracją artystyczną. Owe wyprawy odbywają się najczęściej po Roztoczu, gdzie urzeka przyroda i piękno krajobrazu tęczy barw. Potem organizowane są wystawy poplenerowe. Duże grono pasjonatów sztuki interesuje się architekturą, w związku z tym organizujemy wycieczki z przewodnikiem po mieście, zwiedzając m.in. Zamek Lubelski, archikatedrę, Muzeum Wsi Lubelskiej.

Organizujemy również konkursy plastyczne. Jesienią 2015 r. odbył się konkurs malarstwa pt. „Dom Żołnierza w malarstwie”. Laureaci otrzymali nagrody rzeczowe, dyplomy, wyróżnienia sponsorowane przez Klub Batalionowy. Nieco później obchodziliśmy jubileusz 30-lecia Klubu Plastyka uwieńczony pokazem kreatywności artystów plastyków i ich dzieł”.

(red.)

■ Presja, olej

■ Dwa oblicza, olej

Jawor w krainie Muminków

Każdego roku Zespół „Jawor” otrzymuje kilkanaście, kilkadziesiąt propozycji wzięcia udziału w międzynarodowych festiwalach, tournée artystycznych, spotkaniach z Polonią czy mniej znaczących imprezach. Oczywiście nasz udział potwierdzamy i uczestniczymy tylko w nielicznych przypadkach. Wszystko wcześniej uzgadniamy z władzami uczelni, w szczególności z JM Rektorem. Niektóre przedsięwzięcia wymagają uzgodnień z urzędami i instytucjami kulturalnymi w Lublinie, ambasadami krajów, do których Zespół wyjeżdża, czy też z Ministerstwem Kultury.

Ta propozycja była nietypowa: udział w festiwalu „Folklandia – 2016” w dniach 5–10 stycznia br. w składzie 8 osób. W tak małym składzie jeszcze nie wyjeżdżaliśmy, (zwykle 25–30 osób), bo jaki program można zaprezentować w 8 osób? Po krótkich negocjacjach organizator zaakceptował propozycję naszego minimum, tj. 4 pary plus 4-osobowa kapela. Z kierowcą busa i kierownikiem grupa miała liczyć 14 osób. Owa propozycja była konsekwencją udanych występów Jaworu w listopadzie 2013 r. w ramach festiwalu „Hollo i Martta”, którego dyrektorem jest zaprzyjaźniony Aimo Hentinen, jednocześnie współorganizator „Folklandii 2016”.

„Folklandia” to idea wspólnej zabawy – tańca, śpiewu, muzyki. Bierze w niej udział prawie 3000 osób w czasie dwudniowego rejsu promem po Bałtyku. To była 20. edycja imprezy. Zgłosiło się jest zawsze więcej chętnych niż miejsc na promie, który może pomieścić 2600 osób. Pozostali uczestnicy na nocleg schodzili z promu na ląd. My nocowaliśmy w hotelu „Europa” w Tallinie – stolicy Estonii.

Wszyscy zadekowaliśmy się na prom „Baltic Queen” w Helsinkach. W czasie rejsu do Tallina, w czasie postoju w porcie i w drodze powrotnej odbywały się non stop występy na dwóch scenach i w każdym wolnym miejscu na promie – w przejściu, na schodach, w kacie, zaułku, zakamarku, stołówkach, sklepach itd. Tam nie ma publiczności. Sami wykonawcy. Właściwie artyści są publicznością. Jedni oglądają drugich. Jawor miał swój wyznaczony czas występów na dwóch scenach przy pełnej widowni.

Dzięki temu, że oba występy były wykonywane w Tallinie, zdobyliśmy nowy kraj – Estonię na mapie naszych wyjazdów. Dopisaliśmy także Morze Bałtyckie, podobnie jak przed 34 laty Ocean Atlantycki w czasie rejsu „Stefanem Batorym” do Kanady.

Zanim udaliśmy się na Folklandię i promowe występy, uczestniczyliśmy w „IV International Folklandia and music Winterfestival”, w którym obok zespołów fińskich i nas uczestniczyli Rumuni z Transylwanii i Rosjanie z Sankt Petersburga. Koncerty odbywały się w Hollola i Lahti. Hollola – niewielka miejscowość niedaleko Lahti, w której znajduje się ośrodek narciarski – jest wspaniałym miejscem dla ZPiT „Ja-

wor”. Jakże miło było nam do niego powrócić (szerzej o tym wcześniejszym wyjeździe w artykule W krainie św. Mikołaja, „Aktualności UP”, 4(68) 2013, s. 30). Gdy tylko dowiedzieliśmy się, że będziemy mieszkać w tym samym miejscu, każdy liczył, iż będą to domki, z którymi łączy się same miłe wspomnienia.

Tegoroczny wyjazd do Finlandii był również wyjątkowy nie tylko ze względu na świetną atmosferę, ale również dzięki przepięknej zimowej scenerii podczas naszego pobytu. Przez ostatnie lata zima w Polsce jest szara i ponura, natomiast w Hollola – przepiękna. Mimo mrozów do -26°C było bajecznie (w końcu Finlandia to kraina Muminków). Wspaniała okolica i

pięknie oszronione drzewa zachęcały do spacerów oraz sportów zimowych. Niestety plan festiwalu nie pozwalał na to w dzień. Za to w nocy, po całodniowych pobytach poza ośrodkiem i koncertach w różnych miejscach, oddawaliśmy się zimowym sportom w postaci zjazdów na jaskółkach ze stoku narciarskiego.

Zazwyczaj mamy przyjemność obcować z tancerzami w podobnym wieku z różnych krajów całego świata. W Hollola tym razem było inaczej, ponieważ mieszkaliśmy tylko z grupą z Rosji, która nie była skora do integracji, patrząc na nas z góry. Świetny klimat tego miejsca oraz festiwalu tworzą ludzie, którzy tam mieszkają, począwszy od dyrektora festiwalu Aimo

■ Kapela podczas występu w Lahti

■ Jeden z koncertów

Hentineną poprzez naszą pilotkę Janne Kankkunen, która nawet знаła trochę nasz język, dzięki chłopakowi z Polski, aż po wszystkich ludzi będących z nami od naszego przyjazdu w czasie wszystkich koncertów. Pani Teresa Petäjä mimo pracy poświęcała prawie całe dnie dla zespołu. Zjawiała się zawsze na czas, by pomóc w każdej sytuacji – fenomenalna kobieta.

Miejscowość Lahti jest znana i kojarzy się ze skokami narciarskimi i sukcesami Adama Małysza, ale jest ona wyjątkowa dla Polaków pod jeszcze jednym względem. Istnieje tam Towarzystwo Polskie, którego przewodniczącą jest rodowita Finka. Uczy się naszego języka od pani Teresy. Przybyła na nasz koncert i bardzo ciepło nas powitała, oczywiście po polsku. Przygotowała również specjalnie dla nas posiłek. Towarzystwo organizuje między innymi dni Polski oraz różnego rodzaju imprezy promujące nasz kraj. Czyż nie powinniśmy być dumni z bycia Polakami.

Wszyscy zgodnie stwierdziliśmy, iż pobyt w Finlandii był zdecydowanie za krótki i żał było odejść. Podczas wyjazdu dużo czasu spędzamy w drodze, co jest dość uciążliwe. Oprócz dojazdu na miejsce (ok. 17 godz.), często podróżujemy, by dotrzeć w różne miejsca na koncerty. Nawet dla studentów nie jest zbyt komfortowe. Jednak tym razem było inaczej. Z racji małego składu wybraliśmy się w podróż busem, a nie autokarem. Obawialiśmy się podróży z powodu ilości miejsca i nowego przewoźnika Andrzeja Sidora. Ku zaskoczeniu wszystkich nowości wyszły nam na dobre. Pomijając idealną liczbę i częstotliwość przystanków na rozprostowanie pleców i zaspokajanie wszelkich potrzeb, Andrzej okazał się świetnym człowiekiem. Dodatkowo zakochał się w naszym Zespole (no może w żeńskiej części). Towarzyszył nam podczas wszystkich koncertów, prób, posiłków, biesiad. Sam często i ochoczo pomagał w każdej sytuacji, nawet nosił kostiumy. Bus, którym jechaliśmy, do tej pory służył jako środek lokomocji dla Beaty Kozidrak i zespołu BAJM. Samo to pozwalało nam poczuć się jak gwiazdy. Ale komfort przestrzeni, ilości miejsca na nogi, skórzanych foteli i oświetlenia (niczym w Korei) to gwarantował. Dodatkowo osoba przewoźnika i świetna atmosfera sprzyjały liczным „koncertom” w busie. Z muzyką na fulla i świetną playlistą i oświetleniem, aż żał było wysiadać po powrocie do ośrodka.

Wyjazd był bardzo udany, program i wykonanie bardzo się podobały, zdobyliśmy nowe kontakty, a dyrektor Aimo Hentinen z naszą panią Teresą Petäjä nieśmiało pytali, czy nie wzięlibyśmy udziału w ich festiwalu w listopadzie 2017 r. To chyba najlepszy dowód na to, że Jawor prezentował się dobrze. Mamy więc nadzieję, że niebawem następne pokolenie naszej młodzieży będzie mogło godnie prezentować nasz kraj na międzynarodowej imprezie kulturalnej.

Zbigniew Romanowicz
Tomasz Chmurski

■ Kierownik Zespołu Zbigniew Romanowicz, Kari Korvenranta (były kierownik Tow. Młodzież. w Holloli), Aimo Hentinen (obecny szef festiwalu oraz kierownik Tow. Młodzież. w Holloli), Merja Åkerlind (obecna przewodnicząca Towarzystwa Fińsko-Polskiego oddział Lahti) oraz nasza przewodniczka i opiekunka Teresa Petäjä

■ Selfie całej grupy tuż po przyjeździe

■ Nasze domki w przepięknej zimowej scenerii

Akademickie Mistrzostwa Polski Medale w ergometrze wioślarskim

Tradycyjnie już organizatorem tegorocznych Akademickich Mistrzostw Polski w ergometrze wioślarskim był AZS Śródowno Warszawa. Mistrzostwa odbyły się w dniach 9–10 kwietnia br. w obiektach sportowych Uniwersytetu Warszawskiego i zgromadziły około 600 zawodników z niemal 40 uczelni z całej Polski. Zawodnicy startowali na dystansie 1000 m w dwóch kategoriach wagowych: lekkiej i open. Drużyny klasyfikowane były zarówno w punktacji generalnej, jak i w typach: uniwersytety, uczelnie społeczno-przyrodnicze oraz uczelnie techniczne.

Reprezentacja ergometru wioślarskiego mężczyzn UP w składzie: Grzegorz Pasternak, Łukasz Bassara, Paweł Stępień, Wojciech Wilczak, Kamil Tchorzewski, Dominik Szymański, Michał Popławski, Patryk Niedźwiecki, Andrzej

Stawarski kolejny raz zaprezentowała wysoki poziom sportowy, zdobywając 1 miejsce w typie uczelni społeczno-przyrodniczych oraz 5 miejsce w klasyfikacji drużynowej generalnej.

Na szczególne wyróżnienie w naszym zespole zasługuje debiutujący w wadze open Kamil Tchorzewski, który z czasem 2:54,1 wywalczył 6 miejsce w punktacji generalnej oraz 2 miejsce w typie USP. Warto nadmienić, że bieg ten wygrał zawodnik z UMK w Toruniu Karol Leszczyński z czasem 2:47,5. W wadze lekkiej natomiast najlepszy wśród naszych zawodników był Łukasz Bassara, który wywalczył 3 miejsce w typie USP z czasem 3:09,9. Rywalizację generalną AMP wśród panów w wadze lekkiej wygrał zawodnik Politechniki Gdańskiej Łukasz Stasiewicz z czasem 2:59,2.

■ Drużyna kobiet i mężczyzn AZS UP

Osiągnięcia sekcji ergometru wioślarskiego od początku jej istnienia

Rok	Klasyfikacja			
	generalna K	w typach K	generalna M	w typach M
2004	14	1	14	2
2005	-	-	-	-
2006	15	3	12	2
2007	4	1	6	1
2008	11	1	7	2
2009	5	1	10	1
2010	5	1	12	2
2011	4	1	8	2
2012	6	1	8	1
2013	9	2	6	2
2014	6	1	5	1
2015	15	2	8	2
2016	10	2	5	1

Reprezentacja kobiet naszej uczelni występująca w składzie: Izabela Filipiak, Karolina Sarzyńska, Paulina Krawczuk, Joanna Niezgoda, Paulina Serkowska, Anna Piętocha, zdobyła 2 miejsce w typie uczelni społeczno-przyrodniczych oraz 10 miejsce w klasyfikacji drużynowej generalnej.

Wśród kobiet na uwagę zasługuje bardzo dobry wynik uzyskany przez Iżę Filipiak (waga lekka), która z czasem 3:44,2 wywalczyła 2 miejsce w typie USP oraz 13 miejsce w punktacji generalnej. Był to niestety ostatni start tej zawodniczki, która w tym roku kończy studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej.

2 miejsce w typie USP w wadze lekkiej zdobyła Karolina Sarzyńska z czasem 3:49,2, zaś w wadze open Joanna Niezgoda z czasem 3:39,4. Najlepszy uzyskany czas mistrzostw w wadze open kobiet należał do zawodniczki UM w Łodzi Marii Kurzawy, która ukończyła bieg z czasem 3:20,6, zaś w wadze lekkiej do Sylwii Zimnickiej z Polit. Gdańskiej, która pokonała dystans 1000 m w czasie 3:34,3.

Tegoroczne AMP w ergometrze wioślarskim były znakomicie przygotowane pod względem organizacyjnym. Odbywały się we wspaniałej, sportowej atmosferze, przy głośnym doping kibicujących drużyn. Towarzyszyły im ogromne emocje sportowe, radość zwycięstwa, niedosyt przegranego, motywujące do jeszcze większej pracy nad sobą, bo ergometr wioślarski to nie tylko siła fizyczna, to także charakter i osobowość tych młodych ludzi, którzy mimo fizycznego bólu walczyli do końca. Wszystko to budowało atmosferę wspaniałego, sportowego widowiska.

Agnieszka Błaszczak

■ Zwycięzcy na podium. Kamil Tchorzewski zajął drugie miejsce

Akademickie Mistrzostwa Polski

Wyzwanie w judo

Akademickie Mistrzostwa Polski w judo odbyły się w dniach 15–17 kwietnia br. W tym roku gospodarzem mistrzostw był Białystok. W imprezie wzięło udział 268 studentów z blisko 60 uczelni. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie reprezentowany był przez drużynę w składzie: Tomasz Nieczypor, Andrej Poberezhnyi, Paweł Chmiel z trenerem Dariuszem Boguszewskim.

■ Drużyna Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Fot. A. Romanowska

AMP stanowią wyzwanie dla studentów, dając im możliwość uczestnictwa w profesjonalnej rywalizacji z medalistami młodzieżowych mistrzostw Polski, a także zawodnikami walczącymi w Pucharze Europy.

■ Andrej Poberezhnyi – brązowy medalista mistrzostw w kategorii do 60 kg, fot. A. Romanowska (AZS UP Lublin)

W tym roku drużynowe mistrzostwo Polski w generalnej klasyfikacji ponownie obronił katowicki AWF, drugie miejsce zajęła Polit. Warszawska, trzecie zaś AWF w Warszawie.

W generalnej punktacji Uniw. Przyrodniczy w Lublinie został sklasyfikowany na 12 miejscu dzięki temu, że dobrą postawą wykazał się Andrej Poberezhnyi, który w kategorii do 60 kg (w generalnej klasyfikacji indywidualnej) zajął trzecie miejsce, zaś Tomasz Nieczypor w kategorii do 90 kg (po przegranej walce barażowej) ostatecznie zajął dziewiąte miejsce. Jest to olbrzymi sukces studentów UP w Lublinie, którzy bez kompleksów walczyli z reprezentatami kadry Polski. Zawodnicy ubolewali, że nie mogli być sklasyfikowani w typach uczelni, gdyż wtedy zajęliby wyższe miejsce. Należy jednak zauważyć, że judocy UP w Lublinie to aktualni drużynowi mistrzowie Akademickich Mistrzostw Woj. Lubelskiego.

Dariusz Boguszewski

Pro memoria

Ryszard Siwiło

1944–2016

2 marca 2016 r. w Lublinie w wieku 72 lat zmarł dr Ryszard Siwiło, emerytowany kierownik Zakładu Technologii Kształcenia UP w Lublinie.

Ryszard Siwiło urodził się 7 listopada 1944 r. w Białowoli pow. Zamość. Był absolwentem Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Zamoyskiego w Zamościu. Studia ukończył w 1967 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie. Podczas studiów działał w szeregach Związku Młodzieży Wiejskiej, z wyboru wchodził w skład związku wojewódzkiego i zarządu głównego tej organizacji. Jako przedstawiciel ZMW uczestniczył w dwóch ogólnopolskich konferencjach dotyczących stosowania środków audiowizualnych w dydaktyce szkoły wyższej, organizowanych przez prof. Jacka Orzechowskiego.

Po ukończeniu studiów podjął pracę w Katedrze Mechanizacji Rolnictwa WSR w Lublinie, jako asystent stażysta, a następnie asystent. Pracę doktorską pt. „Technika zbioru i konserwacji kukurydzy na ziarno” obronił 17 listopada 1975 r. Od 15 grudnia 1975 r. do 30 września 2003 r. był zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Eksploatacji Sprzętu Rolniczego.

W lipcu 1977 r. został kierownikiem Zakładu Technologii Kształcenia i funkcję tę pełnił aż do emerytury, tj. do roku 2009. Jednocześnie w latach 1989–1991 był kierownikiem Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego naszej uczelni.

Zainteresowania naukowe dr. Ryszarda Siwiły dotyczyły techniki zdjęć szybkich i wykorzystania ich w badaniach eksploatacyjnych maszyn rolniczych. Zajmował się również nowoczesną techniką przekazu wiedzy dla studentów i innych odbiorców.

Oprócz działalności naukowej por. rez. dr inż. Ryszard Siwiło czynnie uczestniczył w pracach Klubu Oficerów Rezerwy LOK przy UP w Lublinie. Od 18 października 1995 r. aż do śmierci jako członek Zarządu Klubu pełnił funkcję oficera ds. kulturalno-oświatowych. W okresie tym jako filmowiec i fotograf dokumentalista zrealizował wiele filmów, kronik i wystaw fotograficznych dotyczących działalności naszego Klubu.

Za działalność naukową i dydaktyczno-wychowawczą został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Srebrnym Medalem „Za Zasługi dla Obronności Kraju”, Honorową Odznaką „Za Zasługi dla LOK i Klubów Żołnierzy Rezerwy” i wieloma innymi odznaczeniami i nagrodami rektorskimi.

Dr Ryszard Siwiło spoczywa na Cmentarzu Komunalnym na Majdanku. W uroczystości pogrzebowej 9 marca 2016 r. wzięło udział liczne grono przyjaciół i znajomych.

Rysiu, cześć Twojej pamięci!

Mieczysław Szpryngiel

b. kier. Katedry Eksploatacji Maszyn i Zarządzania Procesami Produkcyjnymi.

Fot. Elżbieta Zajęcka

Papieża Franciszka posynodalna Adhortacja Apostolska *Amoris Laetitia*

19 marca br., w doroczną Uroczystość św. Józefa w Wiecznym Mieście opublikowano adhortację apostolską rozpoczynającą się od słów *Amoris laetitia*. Tytuł chociaż bardzo ogólny, to jednak jednoznacznie wskazuje na temat rozważań nad miłością w rodzinie. Każda wypowiedź papieska wzbudza wielkie zainteresowanie. Jest bowiem bardzo oryginalna zarówno pod względem formy, jak i merytorycznych ujęć. Podobnie jest i z tym dokumentem, który już stał się przedmiotem zainteresowania różnych środowisk nie tylko religijnych. Kręgi dalekie od dotychczasowego postrzegania rodziny i jej jakby nowego ujęcia jako podstawowej komórki społecznej usiłują doszukać się w tym dokumencie takich stwierdzeń, które zburzyłyby dotychczasowy tradycyjny obraz związku mężczyzny i kobiety. Ranga zaś dokumentu jest bardzo wysoka.

Adhortacja bowiem należy do najważniejszych dokumentów papieskich. Te zaś są aktami prawnymi wydawanymi lub przynajmniej sygnowanymi przez papieża. Nie wszystkie bowiem z nich pochodzą od samego Biskupa Rzymu, niemniej są przez niego podpisane. Faktycznie mogą powstawać w wyniku pracy Kurii Rzymskiej lub soborów, albo synodów, ale ze względu na władzę papieża bez jego sygnatury nie mają mocy wiążącej.

W tym kontekście zastanówmy się nad dokumentem noszącym nazwę adhortacji. Nazwa tego papieskiego pisma wywodzi się od słowa łacińskiego *adhortatio* i oznacza napomnienie, upomnienie albo po prostu zachętę. Znaczący nauczania papieskiego zaliczają adhortację do dokumentów nauczania zwyczajnego o charakterze duszpasterskim. W myśl tradycji jest on adresowany do określonej grupy osób. W ostatnich latach byliśmy świadkami takich papieskich enuncjacji skierowanych do osób życia konsekrowanego, do kapłanów, ale także do całego Kościoła.

Najczęściej adhortacja jest podsumowaniem Synodu Biskupów i jest zestawieniem wniosków, jakie wypływają z obrad synodalnych. Interesujący nas dokument jest pokłosiem obrad presynodalnych, które odbyły się w 2014 r. i synodalnych z roku 2015. Pamiętamy, że oba gremia zastanawiały się nad rolą i nad miejscem tej podstawowej komórki społecznej, jaką jest rodzina w rzeczywistości świata i Kościoła.

Na łamach „Aktualności UP” przedstawiliśmy owoce prac synodalnych w postaci końcowych dokumentów. Jedni je podziwiali, inni zaś uważali, że nie są adekwatne z rewolucyjną myślą papieża. Faktem jest, że zostały zredagowane po długiej refleksji i są zapewne owocem pewnego consensusu zwolenników tradycyjnego postrzegania małżeństwa i rodziny oraz tych, którzy ulegając naciskom świata chcieliby w rodzinie widzieć wspólnotę zorganizowaną na wzór laicki, w którym często brakuje fundamentu bożego.

W tym dokumencie dostrzega się odpowiedź daną zwolennikom „zeświecczenia” w postaci tradycyjnej postawy, która wzywa świat do magający się nie tylko ewolucyjnych, ale także rewolucyjnych zmian do wierności odwiecznej nauce Kościoła. Można zatem powiedzieć, że to nie Kościół powinien dostosować się do wymogów współczesnego świata, ale świat powinien uwzględnić nauczanie Kościoła, które jest autorem samego Chrystusa i które skutecznie się oparło różnym modom światowym.

Adhortacja jako dopełnienie końcowych dokumentów synodalnych

Adhortacja przypomina aktualne kościelne nauczanie o rodzinie. Przypomina, że dobro rodziny ma kluczowe znaczenie dla przyszłości świata i Kościoła. Nawiązując do Adhortacji apostolskiej *Familiaris consortio* z 22 listopada 1981 r., świętego Jana Pawła II, papież Franciszek pisze w swoim dokumencie m.in. tak:

„Dokonano niezliczonych analiz poświęconych małżeństwu i rodzinie, ich trudnościom i aktualnym wyzwaniom. Warto zwracać uwagę na konkretną rzeczywistość, ponieważ wymagania i wezwania Ducha zawarte są także w samych wydarzeniach historycznych, przez które Kościół może głębiej poznawać niewyczerpaną tajemnicę małżeństwa i rodziny. Nie mam zamiaru przedstawiać tutaj wszystkiego, co można powiedzieć na temat różnych zagadnień związanych z rodziną w obecnej sytuacji. Ponieważ jednak Ojcowie synodalni wnieśli pewne spojrzenie na rzeczywistość rodzin na całym świecie, uważam za słuszne zebranie ich wniosków duszpasterskich, dodając inne niepokoje wpływające z mojego własnego spojrzenia”.

Swoje spojrzenie papież opiera na stwierdzeniach Konferencji Episkopatu Hiszpanii z 1979 r. Wydaje się, że pasterze Kościoła na Półwyspie Iberyjskim stali się jakby prekursorami aktualnego Franciszkowego nauczania. W rozdziale „Aktualna sytuacja rodziny” papież Franciszek przypomina nauczanie hiszpańskich biskupów.

„Wierni nauczaniu Chrystusa spoglądamy na rzeczywistość współczesnej rodziny w całej jej złożoności, w jej światłach i cieniach. Zmiana antropologiczno-kulturowa wpływa dziś na wszystkie aspekty życia i wymaga podejścia analitycznego i zróżnicowanego”.

Analizując dokładnie dokument hiszpański, dzisiaj można dostrzec niektóre ważne zmiany. W sytuacji sprzed kilkudziesięciu lat biskupi Hiszpanii wskazali na większe przestrzenie wolności w rzeczywistości domowej ze sprawiedliwym podziałem ciężarów, obowiązków i zadań. Uważali, że eksponując i doceniając osobistą komunikację między małżonkami, można się przyczynić do humanizacji całego życia rodzinnego. Warto zwrócić uwagę na bardzo ważne pojęcie humanizacji, które pojawia się w na-

uczaniu Kościoła po Soborze Watykańskim II. Papież zdaje sobie sprawę, że te doskonałe w swojej formie i treści stwierdzenia dzisiaj nie dadzą się obronić. Pisze wprost:

„Ani społeczeństwo, w którym żyjemy, ani to, w kierunku którego zmierzamy nie pozwalają na nieroztropne trwanie form i wzorów z przeszłości. Jednak mamy świadomość zasadniczej orientacji zmian antropologiczno – kulturowych, z powodu których ludzie są mniej, niż w przeszłości, wspierani przez struktury społeczne w ich życiu uczuciowym i rodzinnym”.

Skoro zawodzą ludzie i struktury społeczne, administracyjne i pozarządowe nie stają na wysokości zadania, dlatego należy sięgnąć do tradycyjnego nauczania o wartościach, które decydują o szczęściu małżonków i rodziców. Taką ważną wartością jest postawa miłości, którą tradycyjna doktryna nazywa fundamentem małżeństwa i rodziny, a papież mówi, że jest to Ewangelia małżeństwa i rodziny. Adhortacja nie podaje jeszcze jednej definicji miłości. W jej miejsce przytacza fragment listu, jaki do mieszkańców Koryntu skierował św. Paweł. Ten hymn o miłości przeżywa się i udoskonala w życiu, jakie małżonkowie dzielą codziennie ze sobą i ze swoimi dziećmi. Z tego względu, powiada papież, warto zatrzymać się i wyjaśnić znaczenie wyrażenia tego przebogatego tekstu, aby spróbować je zastosować do konkretnego życia każdej rodziny. Tak też papież omawia takie walory miłości, jak: cierpliwość, postawę życzliwości, uzdrowienie zazdrości. Zastanawia się nad postawą bez pokłasku i unoszenia się pychą. Papież wprowadza także nowe postawy, które imiennie we wspomnianym hymnie nie występują. Należą do nich: uprzejmość, hojność oraz postawa wewnętrznej wolności. Bardzo szeroko omawia gotowość do przebaczenia i wybaczenia oraz gotowość do wyrażenia próśb o przebaczenie. Postawa zaufania małżonków i rodziców według autora adhortacji jest jedyną drogą do tego, by miłość wszystko przetrzymała i żywiła nadzieję nawet wbrew nadziei. Taka jest radość miłości, zwłaszcza tej małżeńskiej i rodzinnej.

Próba podsumowania

Radość miłości przeżywana w rodzinach jest także radością Kościoła. Pomimo licznych oznak kryzysu małżeństwa, pragnienie życia rodzinnego jest stale żywe, zwłaszcza wśród ludzi młodych. Jest to wynik refleksji adhortacyjnej nad sytuacją rodziny w dzisiejszym świecie. Jest to także przypomnienie nauczania o rodzinie ostatnich papieży. Trzeba jeszcze dodać, że adhortacja *Amoris laetitia* nabiera szczególnego sensu w kontekście Jubileuszowego Roku Miłosierdzia. Zachęca bowiem do docenienia daru małżeństwa i rodziny jako najlepszej szkoły, w której człowiek może i powinien uczyć się postawy miłosierdzia. Adhortacja jest nie tylko dobrze napisaną księgą o charakterze socjologicznym. Posiada także ważne elementy duszpasterskie, które powinny być uwzględnione w pracy Kościoła zarówno na niwie pastoralnej, katechetycznej, jak i przede wszystkim w pracy charytatywnej.

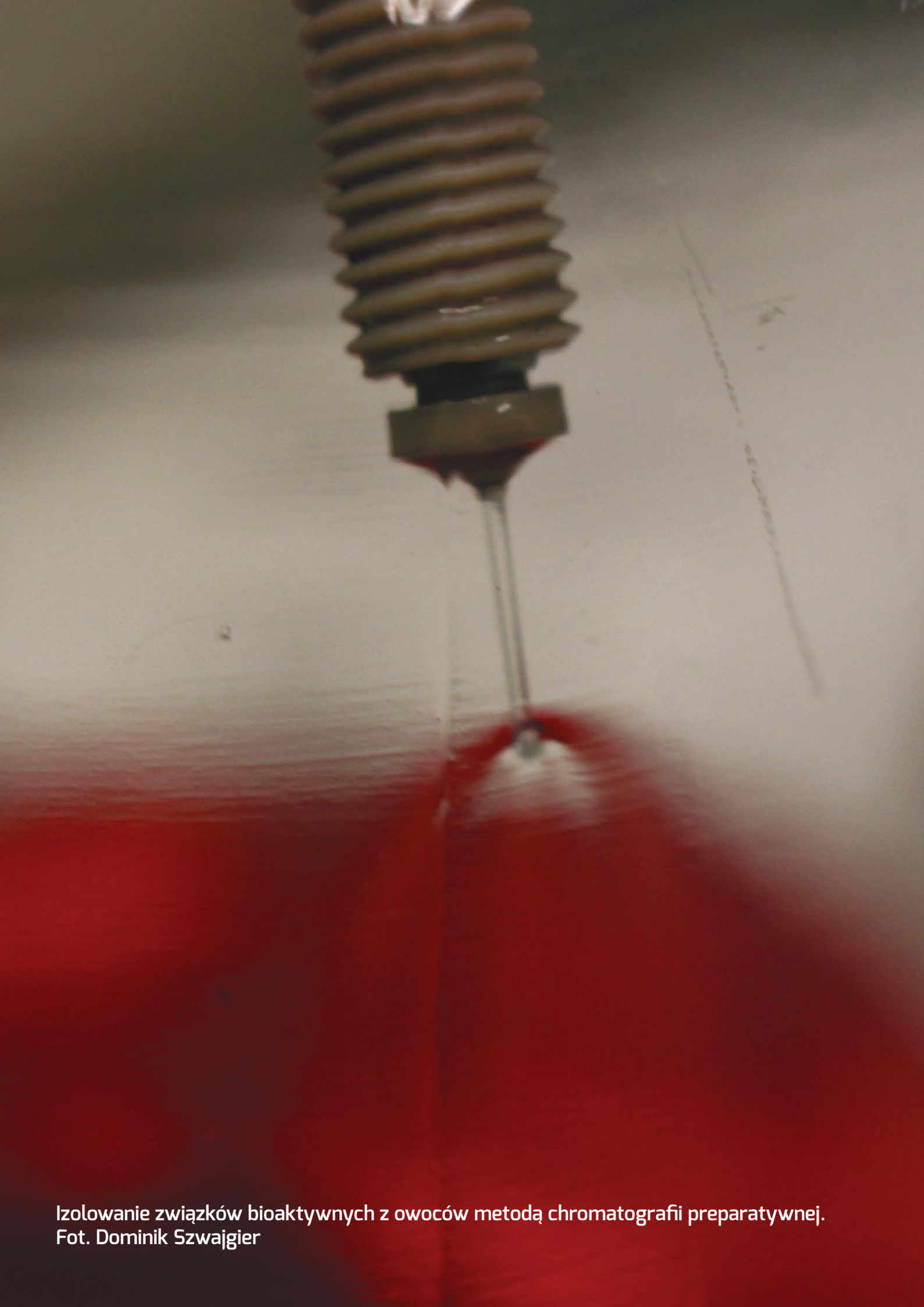
ks. Stanisław Sieczka

Dzień Otwarty Uniwersytetu Przyrodniczego

Kompozycje naturalnych perfum, aromatyczne mieszanki ziołowe i kosmetyczne przygotowane przez studentów Koła Naukowego „Planta Medica” (u góry), stoisko Sekcji Hipologicznej (u dołu). Fot. BPU

Izolowanie związków bioaktywnych z owoców metodą chromatografii preparatywnej.
Fot. Dominik Sz wajgier